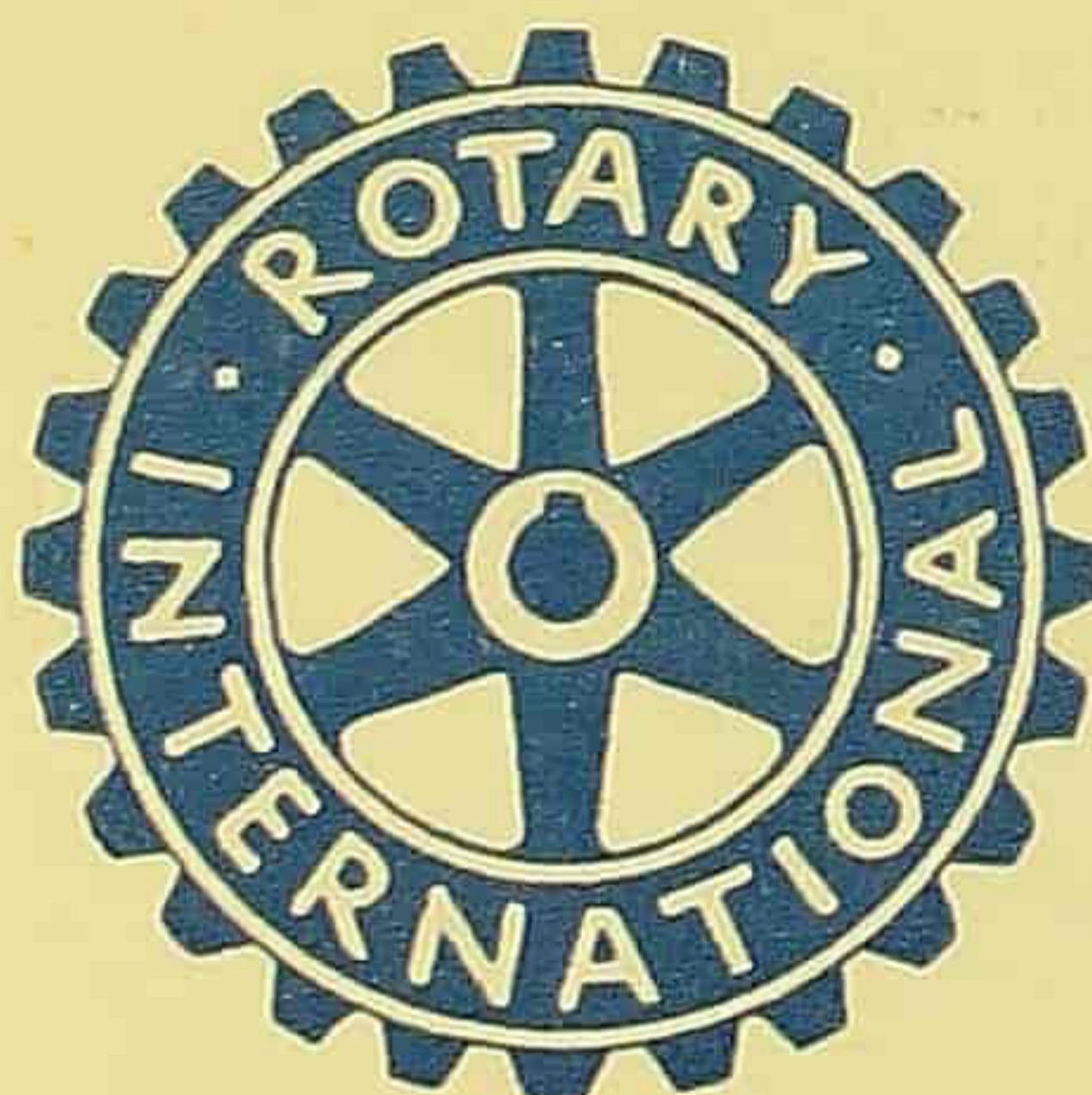

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

JUGOSLAVENSKI ROTAR

ZAGREB

MART

1940

S A D R Ź A J:

DEVETO MJESEČNO PISMO GUVERNERA
NEDJELJA ISPUNJAVANJA ROTARSKIH ZADATAKA.

Dr. Aleksander Šmit

PROGRAM VIII KONFERENCIJE 77 DISTRIKTA U ZAGREBU
ISLAM U DUHU DEMOKRATSKIH I HUMANIH NAČELA. Bakija

H. Selimović

RAZVOJ UGOSTITELJSTVA I TURIZMA U VARDARSKOJ
BANOVINI. Vladan Bogdanović

VAŽNOST ZANATSKO - TRGOVAČKOG PODMLATKA. Ivo Žaja
VARAŽDINSKI MUZEJ. Krešimir Filić

IZ NAŠEG DISTRIKTA:

Promjene u članstvu — Rotarske radosti — Rad naših klubova —
Prisustvovanje na klupskim sastancima — Članovi sa stopostotnom
prosvjetom — Gdje se sastaju i gdje odsjedaju Rotari? — Iz
rotarske privrede.

UREDNIK: ING. RADOVAN ALAUPOVIĆ, GUVERNER 77. DISTR.,

ZAGREB, GJORGJIĆEVA ULICA BR. 9, TELEFON 60-72

IZLAZI SVAKOG 15-OG U MJE-
SECU — CIJENA GODIŠNJE
DINARA 144 — BROJ DIN 12

DEVETO MJESEČNO PISMO

Dragi brate pretsjedniče,

Dragi brate tajniče,

Draga braćo rotari,

svi naši klubovi proslavili su sa mnogo ljubavi trideset petu godišnjicu rotarskog pokreta. — Iz izvještaja pojedinih klubova prigodom proslave ovoga rotarskog dana vidim da su mnogi klubovi uložili puno truda i da gotovo ni jedan klub nije zaboravio da pozove na ovu proslavu i nerotare, služeći tako jednom vrlo važnom cilju našeg pokreta, a taj je obavještavanje javnosti. — Naročito u današnjim vremenima potrebno je da se naša javnost što više upozna sa našim nastojanjem i našim ciljevima.

Mislim da je baš danas na mjestu da spomenem riječi našeg zaslužnog prvog guvernera Ede Markovića, koji je u jednom od svojih mjesečnih pisama pod nazivom: »Protivnici Rotarstva« rekao ovo: »Rotarstvo je pokret kome je jedini i isključivi cilj da služi bližnjemu. — Pa ipak i ono ima svoje protivnike. — Ne-poznavanje njegove biti glavni je razlog protivničkoga raspoloženja. — Neznanje stvara predrasude, a predrasude sve drugo zlo. — Otvoreno nastupanje, publicitet našega rada i naše literature najbolji su putovi obrane. — Dva su glavna povoda za negativan stav protivnika spram našega pokreta: Naš sistem klasifikacije i naše načelo toleriranja. — Neupućeni, našu klupsku

konstrukciju, na osnovu klasifikacije, lako zamjenjuju ekskluzivnošću, a našu toleranciju indiferentizmom. — Jasno je, da ideal služenja, na kojem počiva naša organizacija, nije spojiva s ekskluzivnošću i da dobri rotari mogu da budu samo dobri sinovi svoga naroda i svoje religije. — No zablude postoje, i mi treba da ih iskorijenimo svojim držanjem u dnevnom životu. — Svojim životom treba da pokažemo da naš sistem klasifikacije stvara iz naših članova samo ambasadore rotarske misli u njihovim zvanjima, koji primaju na sebe dužnost služenja i ulaze u svijet široke duše koja zabacuje i samu pomisao isključivosti. — Svojim nastupanjem treba da pokažemo da smo kadri i voljni izložiti se svagda i svagdje za svoje ideje i ideale, za svoj lični nazor, pošteno i otvoreno, da iz naših postupaka svako vidi da rotari po svojoj biti ne mogu biti indiferentni.«

Još je jedno pitanje koje vam želim istaći, draga braćo. Opažam da u mnogim našim klubovima postoji izvjesna kriza, stvara se neka malaksalost kod članova, pojačana događajima koji se sada zbivaju u čitavom svijetu, a naročito kod nas u Evropi. — Svi mi u životu proživljujemo izvjesne krize, ali zato nesmiijemo klonuti duhom. Baš protivno, upravo danas svi smo dužni bez oduška u prvom redu u svom vlastitom klubu, a onda u našoj užoj zajednici dizati dobar duh, čeličiti jaku volju, pa da uzmognemo u ova teška vremena, koja svi proživljujemo, svom snagom djelovati, gdje treba da ostvarimo naše principe našim radom i našim primjerom.

Ali rotarstvo to može postići samo onda, kako je to jednom prilikom rekao jedan od naših članova: ako se svaki klub trudi da pozove na saradnju što veći broj pretstavnika raznih djelatnosti, koji će kao ličnosti od uticaja i kao vodioci raznih struka i društvenih struja imati mogućnosti da u rotarskom duhu pri rješavanju svih današnjih složenih problema, propovjedanjem ideala služenja, prenesu uspješno rotarsku ideologiju na sve pojedince, koji su faktični pokretači svih društvenih struja i čitavog onog dobrog i zlog duševnog i materijalnog stanja, u kojem se čovječanstvo nalazi. — Duh današnjeg doba, dakle i ovo društveno stanje, moraju rotarstvu dati potstreka za što jaču i širu ekstenziju u njihovim klubovima.

Mi smo znatno opali u našem distriktu po broju članova. — Nemojmo biti suviše ekskluzivni. — Ja stalno preporučujem klubovima što jaču unutarnju ekstenziju. — Potrebno je da pomladjemo naše redove. — Budućnost pripada mladosti. — Ako nije moguće da na bazi klasifikacija primamo mlade ljude, možemo sebi pomoći time da članovi svoje sinove, mladje saradnike u svom poslu ili mladje činovnike kao — dodatne članove — privedu u naše redove. — Ja molim klupska vodstva da svakako o tom problemu ozbiljno vode računa, te da barem jednog dodatnog člana prime još prije naše distriktne konferencije u klub.

Lijepo je rekao naš uvaženi brat pastguverner Dr. Krejči u svom VII. mjesečnom pismu od januara mjeseca 1935 god.:

»Budimo sebi svijesni da rotarstvo nije ograničeno na uski krug svojega članstva, već služi skupnosti, služi čitavome svijetu. — Hoćemo li da se ostvari velika naše ideja, treba da pomnožimo redove njenih propagatora, da, koliko je god moguće, mnogo dobrih i idealnih muževa sviju redova naroda vrši rotarsku misiju u narodu.«

1. Rotarstvo usred svjetskog sukoba

Od naše centralne uprave primio sam ovo saopćenje:

Više nego li desetak godina Rotary potstiče i podupire napredovanje medjunarodnog sporazuma i dobre volje medju ljudima, kao bazu za mir medju nacijama. Ipak u toku ovoga razdoblja jedva je prošla koja godina bez oružanoga sukoba u bilo kojemu dijelu svijeta. Danas rat bjesni u mnogim dijelovima svijeta, a od mnogih zemalja i geografskih jedinica, u kojima postoje Rotary-klubovi, više od jedne trećine angažovano je u oružanim neprijateljstvima. Poradi ovakovih prilika uprava R. I. nalazi se u položaju da upravlja organizacijom, koja uključuje neke klubove zemalja, koje se nalaze u ratnom stanju, prema izvjesnim sukobima, no koje su neutralne u pogledu nekih drugih sukoba, a isto tako ova organizacija uključuje i neke klubove u zemljama koje podržavaju neutralnost u različnim stepenima obzirom na sve konflikte.

Savjetovanje rotara u pogledu njegovih dužnosti kao građana tih država ne spada u kompetenciju R. I. Uprava R. I. ističe ipak, napose što je uostalom već i objelodanjeno, kako se

od članova očekuje, da, saradjujući na srdačnom medjunarodnom sporazumu, budu istovremeno potpuno lojalni i vjerni svojim vjerskim i moralnim idealima i višim interesima onih država, kojima pripadaju.

Uprava Rotary International smatra da u ovim sudbonosnim vremenima treba ipak istaknuti rotarima diljem cijeloga svijeta, da se rotarstvo osniva na idealima služenja. No gdje ne postoji sloboda, pravda, istina, svetost zadane riječi i poštivanje ljudskih prava, tamo rotarstvo ne može živjeti, a niti ima mjesta rotarskim idealima. Ova neophodna potrebna načela rotarstva od životne su važnosti za održanje medjunarodnog mira i reda kao i za ljudski napredak.

Uprava Rotary International odbacuje stoga sve napadaje na ta načela te poziva svakoga rotara, da uloži sav svoj uticaj i snagu u svrhu zaštite tih načela, kako bi se na taj način doprinijelo približavanju dana, kada rat više neće biti instrumenat za rješavanje medjunarodnih razmirica.

Uprava R. I. odaje svoju najdublju simpatiju onim rotarima i njihovim obiteljima te svima ostalima, koji su izloženi ratnim opasnostima, ili koji su pretrpjeli kakav gubitak ili nasilno oduzimanje, te izražava svoju iskrenu nadu, da će sadašnje razdoblje kušnje i muka biti doskora okončano.

2. *K o n v e n c i j a u H a v a n i (K u b a)*

U svom prošlom mjesečnom pismu obavijestio sam Vas da će se ovogodišnja konvencija R. I. održati u Havani od 10 do 14 juna ove godine. — Nekoliko slika iz ovog grada, nazvanog Parizom zapadne hemisfere, donosimo u ovom broju.

3. *R o t a r s k a n e d j e l j a o m l a d i n e*

biće ove godine od 27 aprila do 4 maja. — Kao jedno od najzanimljivijih polja praktičnog rada i djelovanja naših klubova smatram službu omladini. — Očekujem od naših klubova da će se u toj nedjelji pozabaviti pitanjima koja se odnose na našu omladinu. Središnja Uprava razaslaće u tu svrhu klubovima program.

4. *Distriktna konferencija u Zagrebu*

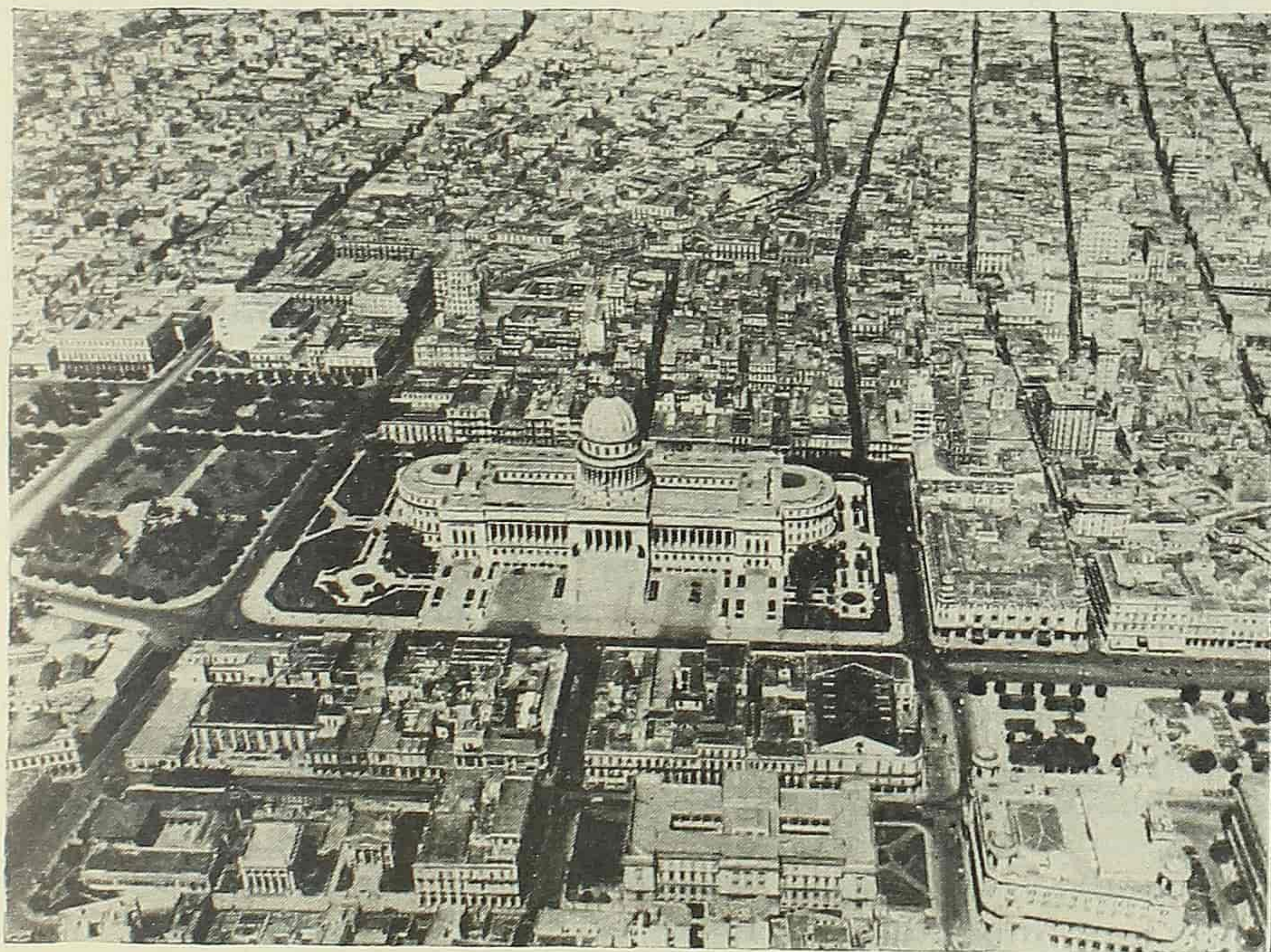
Program naše distriktne konferencije koja će se održati 4 i 5 maja ove godine u Zagrebu, donosim u ovom broju. — Detaljan program dobiće članovi direktno poštom uz poziv na distriktnu konferenciju. — Molim članove »Odbora za propagandu učestvovanja na distriktnoj konferenciji« da odsada iskoriste svaki klupski sastanak za što življu agitaciju za put u Zagreb.

5. *Prosječna frekvencija u mjesecu februaru u našem distriktu iznosi 75,71%.*

Rotary klub Vinkovci je na prvom mjestu sa najboljom frekvencijom od 94,64%.

Čestitajući Uskrsne blagdane braći katolicima ostajem sa srdačnim rotarskim pozdravom

*Ing. RADOVAN ALAUPOVIĆ,
Guverner 77 Distrikta R. I.*

Grad Havana snimljen iz zraka

NEDJELJA ISPUNJAVANJA ROTARSKIH ZADATAKA

Dr. Aleksander Šmit, R. K. Zagreb

Datum 23 februara obilježen je u analima rotarstva slavom rođendana rotarskog pokreta. Toga dana prije 35 godina nastupio je Rotary svoj pobjednički pohod, da snagom svojih moralnih vrednota pokrene duhovne energije u čovjeka, te po čitavom svijetu okupi ljude dobre volje i spremne, da svojim nesebičnim radom i djelovanjem oko ostvarenja ideala služenja podignu vrijednost ovog života, i tako postanu pionirima bolje i sretnije budućnosti čovječanstva.

Prema apelu Rotary-Internationala ovogodišnji jubilej treba da se u svim klubovima proslavi između 18 i 24 februara održanjem t. z. nedjelje rotarske smotre. Uz taj apel povezao je predsjednik Rotary-Internationala brat Walter Head ove misli:

»Kao što svako poslovanje mora da jednom godišnje sačini svoj bilans; kao što svaki mornar u izvjesno vrijeme pregledava svoj kompas, da se uvjeri, da li mu je dobar pravac vožnje, tako i Rotary mora jednom da stane, da sastavi inventar i da se obazre na put kojim je došao. I projektovana smotra je takova polazna točka za orijentaciju. No osim smotre uspjeha u prošlosti te utvrđivanja smjernica za što uspješniji rad u budućnosti, ta nedjelja treba da predstavlja za svakog rotara i neku duševnu smotru.«

U duhu poruke našeg predsjednika ovogodišnji jubilej treba dakle da nam posluži kao prilika, ne samo da preispitamo naše djelovanje u svim fazama naše rotarske aktivnosti i da nakon zaključenja bilansa na osnovu stečenog iskustva pripremimo program za budući rad, već da podvrgnemo kritičnoj analizi i naš lični odnos prema rotarstvu i njegovim ciljevima, preispitavši — da tako kažem — svoju rotarsku savijest, da li smo se doista i u kojoj mjeri odazvali našoj zavjetnoj misli, po kojoj smo se obvezali, da ćemo nesebičnim služenjem poraditi oko poboljšanja općih životnih uslova i odnosa među ljudima.

No ovom postulatu moći ćemo samo onda udovoljiti, ako smo u sebi izgradili jasan i odredjen pojam o idejnim osnovama rotarstva i njegovim ciljevima, te stekli potrebno znanje i iskustvo o metodima i načinu rotarskog rada.

Htjeti instruktivno govoriti o idejnoj strani rotarstva pred ovim skupom, u kojem su okupljeni toliki odlični poznavaoци rotarske ideologije i prakse, značilo bi doista »nositi sovu u Atenu«.

O tim smo pitanjima u našem užem i širem krugu čuli i čitali toliki broj predavanja i rasprava magistralne kvalitete, da je vrlo teško, da ne kažem gotovo nemoguće, iznijeti neke nove, originalne misli ili poglede.

Ako sam se ipak odazvao pozivu brata pretsjednika, da Vam danas izložim neke misli i razmatranja o rotarstvu i njegovim ciljevima, činim to u želji i nastojanju, da bismo — uputivši naše misli iskonskoj ideji rotarstva — naš današnji jubilarni sastanak provedi u atmosferi duhovne povezanosti sa rotarima čitavog svijeta koji se baš ovih dana — slaveći svoj 35. godišnji jubilej — življe i intenzivnije spominju sveg onog, što našu rotarsku zajednicu povezuje duhom jedinstva i solidarnosti.

* * *

Svima nam je poznato, da se etička koncepcija koja je idejnom podlogom rotarstva, osniva na spoznaji, da se u sukobu interesa, koji nastaje životom u zajednici, prava sreća čovjeka i harmonija u ljudskim odnosima ne da postići zadovoljenjem egoističnih pobuda i materijalnih prohtjeva, već jedino primjenom etičkog principa, principa služenja, koji postoji u dobrovoljnom potčinjavanju volje pojedinaca interesima općenitosti, a to i onda, ako to ne donosi ličnu korist ili probitak.

»Služenje nada sve — service above self« — to je etički zahtjev rotarstva.

Rotarstvo se dakle obraća duhovnoj strani našeg života, ono apeluje na naš osjećaj dužnosti i traži da u svim odnosima prema bližnjem, zajednici, svom narodu i čovječanstvu zatomimo egoistične težnje na korist boljeg, višeg poretka na ovoj zemlji. Rotar dakle, uvidjajući da je sastavni dio većeg totaliteta, ljudske zajednice, osjeća da toj zajednici više duguje, nego što smije od nje da traži, pa zato za svoju ličnost prihvaća služenje kao dobrovoljnu dužnost.

Rotarstvo ne isključuje dinamizam ličnog interesa, ono ga priznaje movensom ljudske djelatnosti, tek mu postavlja granice u etičkom principu, u ideji služenja.

Taj princip u suštini je nepromjenljiv, no sadržaj mu nije apsolutan, jer je ovisan od shvatanja stanovitog vremena i izvjesne okoline, a ta se shvatanja, kako nas historija uči, mogu tokom vremena promijeniti ili modifikovati.

»Ne traži koristi, koje ne bi mogao opravdati pred svojom saviješću i pred javnošću« — veli jedan od rotarskih principa.

Rotarsko služenje usko je povezano s pojmom dužnosti. No kod toga valja dužnosti shvatiti ne samo kao puko podvrgavanje nekom autoritetu, već u filozofskom smislu kao uvjerenje, da naša volja ima da ostvari moralni zakon ili cilj, koji smo sebi postavili ili odabrali.

Čim čovjek prihvati neku ideju kao istinu, rekao je jedan mislilac, ona sačinjava suštinu njegovog misaonog i osjećajnog života, ona mu postaje čašću i dužnošću, da po njoj radi i djeluje. Ako je dakle rotar onaj čovjek, koji je prihvatio ideju služenja kao istinu, tad mora da osjeća unutarnju potrebu da u svim životnim prilikama beskompromisno radi po tom principu.

Ideal služenja treba dakle da nosimo u sebi, da se s njime saživimo, taj ideal treba da čini jezgru naše svijesti i ličnosti.

Istinski rotar radi dobrovoljno i slobodno, spontano i bez razmišljanja na posljedice ili žrtve. Od svog rotarskog rada on ne očekuje materijalne koristi ni nagrade, jer znade, da će valjano izvršenom dužnošću steći zadovoljstvo duha i duše, a to je po rotarskom shvatanju najljepši i najvrjedniji dar, što ga rotar može da primi za svoj rad.

Kraj svih apstraktnih načela rotarstvo nije neka utopija ni imaginacija izvan prostora i vremena, već se u njem ideal i stvarnost usko povezuju.

Nijedna misao koja ne može postati akcijom, nijedan zahtjev koji se ne može ostvariti, ma koliko bili idealni, ne mogu da udju u sferu rotarskog stremljenja i nastojanja. Deblo rotarstva, kolikogod u svom rastu teži za visinom, svojim korijenjem čvrsto je povezano o zemlju, uzimajući svoj životni sok iz stvarnosti života. Odatle našem pokretu snaga i vitalnost da se prilagodi novim, promijenjenim pojavama života i da kao sveljudski pokret udje medju sve narode ovog svijeta.

Rotarstvo je praktični idealizam, u kojem apstraktnost i stvarnost nalaze svoju harmoničnu granicu.

Rotarstvo se ne zadovoljava pukom meditacijom ni rezonovanjem, već nastoji da direktno zahvati u život, tražeći od svojih članova da specijalnim metodom i organizacijom rada i aktivnosti unapredjuju tok progresa i tako pomognu svima onima koji istinski teže da ovaj svijet učine boljim boravištem ljudskim. Suština rotarstva leži u akciji, samo u njoj i po njoj dolazi rotarstvo do svog ostvarenja i zadovoljenja. Rotar, ma koliko bio duševno izgradjen i rotarski odgojen, ne bi se mogao smatrati korisnim članom rotarske zajednice, ako ujedno ne bi nastojao da djelotvorno pridonosi ostvarenju rotarskih ciljeva. Rotar mora stalno da promeće svoj duhovni kapital u stvaranju. Kod toga smatra rotarstvo svaki aspekt ljudske djelatnosti, nošen idealom služenja, podobnim da posluži promicanju rotarskih ciljeva.

Rotarstvo ne ide za nekim duhovnim uniformisanjem svojih pripadnika. Ne isključuje lični elemenat u čovjeku, već mu ostavlja potpunu slobodu u izboru načina, kako će izvršiti svoj rotarski poziv uz jedino ograničenje, da taj način ne bude u suprotnosti s etičkim zahtjevima rotarstva.

U rotarstvu niko ne mora da odustane od svog ličnog mišljenja ili osjećanja.

Rotarstvo je biljka, koja može da uspijeva samo pod nebom slobode. Gdje je vlast preuzela monopol da ona sama usrećuje svoje podanike, tamo, kako nas najbliža prošlost uči, nema mjesta rotarstvu.

Metod i organizacija rotarskog rada poznati su nam iz iskustva. Važno je tek naglasiti, da se naša organizacija nikad ne angažuje po svojim klubovima u izvodjenju postavljenih ciljeva. Misijonari rotarstva su rotari pojedinci, odabrani po principu selekcije iz pojedinih zvanja. Radom pak u klubu treba da se razvija osjećaj humanosti, drugarstva i prijateljstva, da se daje inicijativa za konstruktivan rad, da se omogućuje objektivna

diskusijâ u atmosferi medjusobne snošljivosti, te da se koordinacijom i uskladjivanjem rada pojačava kapacitet i aktivnost članova.

Prikazavši tako u kratkim crtama suštinu rotarstva i njegovog rada, htio sam jedino da Vas potsjetim, koliko je dug i tegoban put rotara, koji ozbiljno shvaća svoj poziv, i kako je doista potrebno da se prigodice ispitamo, što zapravo za nas znači rotarstvo, za čim težimo, što smo lično pridonijeli za ostvarenje rotarskih ciljeva, jesmo li savijesno ispunili preuzeti zadatak, čime smo pripomogli našem klubu i što smo učinili za našeg bližnjega i okolinu, u kojoj živimo.

Tek kad odgovorimo na ova pitanja, moći ćemo da uputimo naš pogled k budućnosti, te postaviti program za naš budući rad.

Draga braćo, iskoristimo za našu duševnu smotru priliku koju nam preporučuje naša vrhovna uprava, jer smo to dužni učiniti iz osjećaja dužnosti prema samima sebi, a ne manje iz poštovanja i zahvalnosti prema onoj braći koja su prije 35 godina posijali sjeme rotarskog stabla, na čiju veličinu danas gledamo s ponosom i zadovoljstvom.

ROTARSKE RADOSTI

VRŠAC. — Ing. Milenko Vrvić, vredan tajnik kluba venčao se 12 februara o. g. u Vršcu sa gđjicom Ing. Radojkom Jovanović. — Gdjica Pravdica, sestra simpatičnog rotara Dušana Drndarskog venčala se 3 marta o. g. u Vršcu sa g. Milošem Mijatovićem, suvlasnikom firme Mioković, Drndarski i Drugovi iz Osijeka. Čestitamo!

Havana, palača pretsjednika republike

ZAGREB VAS ZOVE...

NA DISTRIKTNU KONFERENCIJU

4 i 5 MAJA 1940

Pranje rublja u Gračanima kod Zagreba

PROGRAM VIII KONFERENCIJE 77 DISTRIKTA U ZAGREBU

4 I 5 MAJA 1940 GODINE

U petak 3 maja u 20 sati uveče biće drugarski sastanak sa neobaveznom večerom za sve one učesnike konferencije koji dotle budu stigli u Zagreb.

U subotu 4 maja, u 8.30 sati, biće najprije sastanak i dogovor Izvršnog odbora konferencije i pretsjednika ostalih odbora, pod pretsjedanjem distriktnog guvernera, a u 9 sati otpočeće rad konferencija delegata klubova.

U 11 sati distriktni guverner otvoriće I plenarnu sjednicu distriktne konferencije sa ovim dnevnim redom:

1. Pretsjednik domaćinskog kluba pozdravlja učesnike konferencije;
2. Otpozdrav iz redova učesnika konferencije;
3. Izvještaj distriktnog guvernera o radu distrikta u minuloj godini;
4. Predavanje: Zadaća Rotarstva u javnom životu;
5. Predavanje: Što za nas znači trgovačka mornarica?
6. Rješavanje o predlozima konferencije delegata;
7. Predlaganje kandidata za distriktnog guvernera;
8. Saopćenje tajnika Izvršnog odbora distriktne konferencije.

U 13 sati biće zajednički ručak u Hotelu Esplanade.

Poslije podne od 15 do 17 sati nastavak plenarne sjednice pod devizom: »Kako Rotarstvo utiče na prilike poboljšanja narodne privrede, razvijanja omladine i čuvanja narodnog zdravlja«.

U 21 sat istoga dana biće svečani banket u prostorijama Hotela Esplanade.

U nedjelju, 5 maja, u 10 sati zaključuje se svečana sjednica distriktne konferencije sa ovim dnevnim redom:

1. Pretsjednik domaćinskog kluba pozdravlja izaslanika R. I.;
2. Govor guvernera ing. Radovana Alaupovića;
3. Govor izaslanika Rotary International;
4. Otpozdrav iz redova učesnika;
5. Predavanje: Rat je — a govorimo o miru;
6. Predlaganje rezolucija;
7. Predaja trofeja;
8. Rješavanje o mjestu naredne distriktne konferencije;
9. Govor izabranog guvernerskog kandidata;
10. Saopćenje tajnika distriktne konferencije i zaključak rada.

U 13 sati biće zajednički ručak za sve učesnike konferencije.

U 15 sati izleti u bližu okolinu Zagrebu prema posebnom programu.

Detaljan program uz poziv dobiće svi članovi na vrijeme.

ISLAM U DUHU DEMOKRATSKIH I HUMANIH NAČELA

Bakija H. Selimović, R. K. Brčko

U jednoj maloj oazi arapske pustinje, u gradu »Mekki« obavljena je prije 1358 godina nova Vjera, jedan novi pokret. U tadanju arapsku zajednicu, neznabošku, idolopoklonsku, ogrezlu u barbarstvu, pljačkanju, osveti i bratoubilaštvu, politički rascjepanu i razmrvljenu, nacionalno nesvijesnu, pravo rekavši divlju (žensku djecu bi živu zakopavali), objava Islama unese veliku revoluciju.

U nevjerovatno kratko vrijeme postadoše Arapi uljuđeni i digoše se do visokih vrlina te su mogli poslužiti kao uzor ljudske plemenitosti. Jedva da istorija pamti tako brz socijalni preporod u jednoj ljudskoj zajednici. Arapi nisu Islam primili silom nego Objavom koja donosi nov socijalni život i uklanjanje nehumanih i divljih djela koja su u to doba među Arapima, pa i među drugim narodima žarila i palila. Nasilnici tadanjega vremena, »Ebu-Džehel« i »Ebu-Leheb« upriješe svim silama i varkama da ovo svijetlo istine potamne. Ali istina, jednakost i pravda, što sjaju kao sunčevo svijetlo, nikakovom silom potamnjeti se ne mogu, pa su i ovi nasilnici morali za kratko vrijeme uzmaknuti pred novom Objavom.

Ropstvo i feudalizam objavom demokratskih principa Islama skrhaše se kao kuće od karata, jer je pravilo Islama da su svi ljudi među sobom jednaki, podiglo i oživjelo duševne sposobnosti dotada ugnjetavanog arapskog čovjeka do najvišega stepena. Islam je zakonski utvrdio punu ravnopravnost svih pravovjernih bez razlike staleža, narodnosti i boje kože.

»Kurana« a. š. kaže: »Neka ne potcjenjuje čovjek čovjeka, možda je ovaj bolji; neka ne potcjenjuje žena ženu, možda je ova bolja.« »Čovjek je samo ono što zaradi, a njegova će se zarada u budućnosti zaista i vidjeti.« »Doista, kod Boga je najplemenitiji koji je najbolji.«

»Muhamed« a. š. veli: »Svi ste jednaki, svi ste od jednog oca i majke. Arap nema prednosti nad čovjekom koji nije Arap, niti bijeli nad Crncem. Prednost je samo po bogobožnosti, ličnoj vrijednosti i krjeposti. Bolje je negdje postaviti mir i slogu nego godinu dana klanjati (moliti se) i postiti. Bolje je jedan dan dijeliti pravdu nego se Bogu moliti 60 godina. Ko učini nešto dobro za svoga brata, taj kao da je Bogu služio cijeloga života. Nema sreće za onaj narod, među kojim se istina nasmije govoriti. Učiti je najuzvišenije vjersko djelo. Najbolja je molitva sticanje znanja. Vjera je razum. Ko ovoga nema, nema ni vjere.«

Zar nisu to uzvišeni principi o ličnoj slobodi čovjeka, o jednakosti, pravdi i bratstvu? Muslimanima se preporučuje i nalaže da oslobađaju robove (da ih čine slobodnjacima) u raznim prilikama života. Tako, kad ne bi musliman izvršio neku vjersku obavezu (na pr. post), ima u zamjenu osloboditi roba. Muslima-

nima se preporučuje i zapovijeda da svoj imetak žrtvuju i dijele siromasima i nevoljnicima; da otpuštaju dug dužniku koji ga ne može vratiti; da udijele i pomognu putniku koji nema čime domu da se vrati; da pomažu društva koja se brinu za siročad i uboge, za podizanje bolnica i sirotišta; da pomognu ratnim zarobljenicima da se oslobode ropstva. — Onda nije čudo da se je Islam tako brzo širio među narodima i da su mnogi narodi, stenjući u ropstvu, objeručke dočekivali islamske propovjednike i primali Islam. Nastajalo je novo doba, doba jednakosti, bratstva i sloge, a uz socijalni preporod razvijao se je napredak duševni, kulturni i politički na svim poljima ljudske radinosti. U svim pokrajinama prostranoga arapskoga halifata, dok se je živjelo po visokim principima Islama, nicali su univerziteti, biblioteke, banje, vrtovi i umjetničke građevine. Proučavala se i učila medicina, filozofija, logika, psihologija, matematika, astronomija i prirodne nauke. Arapski naučni sistemi vladali su dugo vremena u raznim disciplinama po zapadnim visokim školama. U 11 i 12 vijeku, dok je Evropa uglavnom čamila u dubokom mraku, bilo je u islamskoj Španiji 70 velikih biblioteka i 17 visokih škola u punom cvatu. U tim školama učili su i kršćani. Tu je crpao nauku i Gerbert, kasnije papa Silvestar II.

Na taj način je Islam, bez ikakove sumnje, izvršio ogromnu socijalnu revoluciju u istoriji čovječanstva onih vremena i zadužio nauku i umjetnost neprocjenjivim priložima sa svoje strane, nošen principima plemenite demokracije u duhu pravde, bratstva i jednakosti među narodima. A to i jest vječna težnja svih velikih umova, pokreta i organizacija da se stvori na zemlji tip dobra čovjeka, da se u ljudsku zajednicu požrtvovnim služenjem za dobro općenito unese sloboda, pravda, mir i međunarodno sporazumijevanje i solidarnost za sreću i dobro sviju i svakoga.

I rotarstvo je takova organizacija, i ono teži za tim visokim ciljevima i služi im dragovoljno. Rotarstvo je dinamičan pokret pa stoji pred velikim razvitkom i mogućnošću da posluži korisno ljudskoj zajednici. I doista, tamo, gdje je prihvaćeno, donijelo je toj sredini novi život i novi zamah na svim poljima rada za dobro cijeloga čovječanstva. Za rotarstvo se može reći da je diskusija koja se slobodno razvija među ljudima koji imaju jedni u druge povjerenje, a traže pošteno za ljudsku zajednicu pravdu i mir među ljudima.

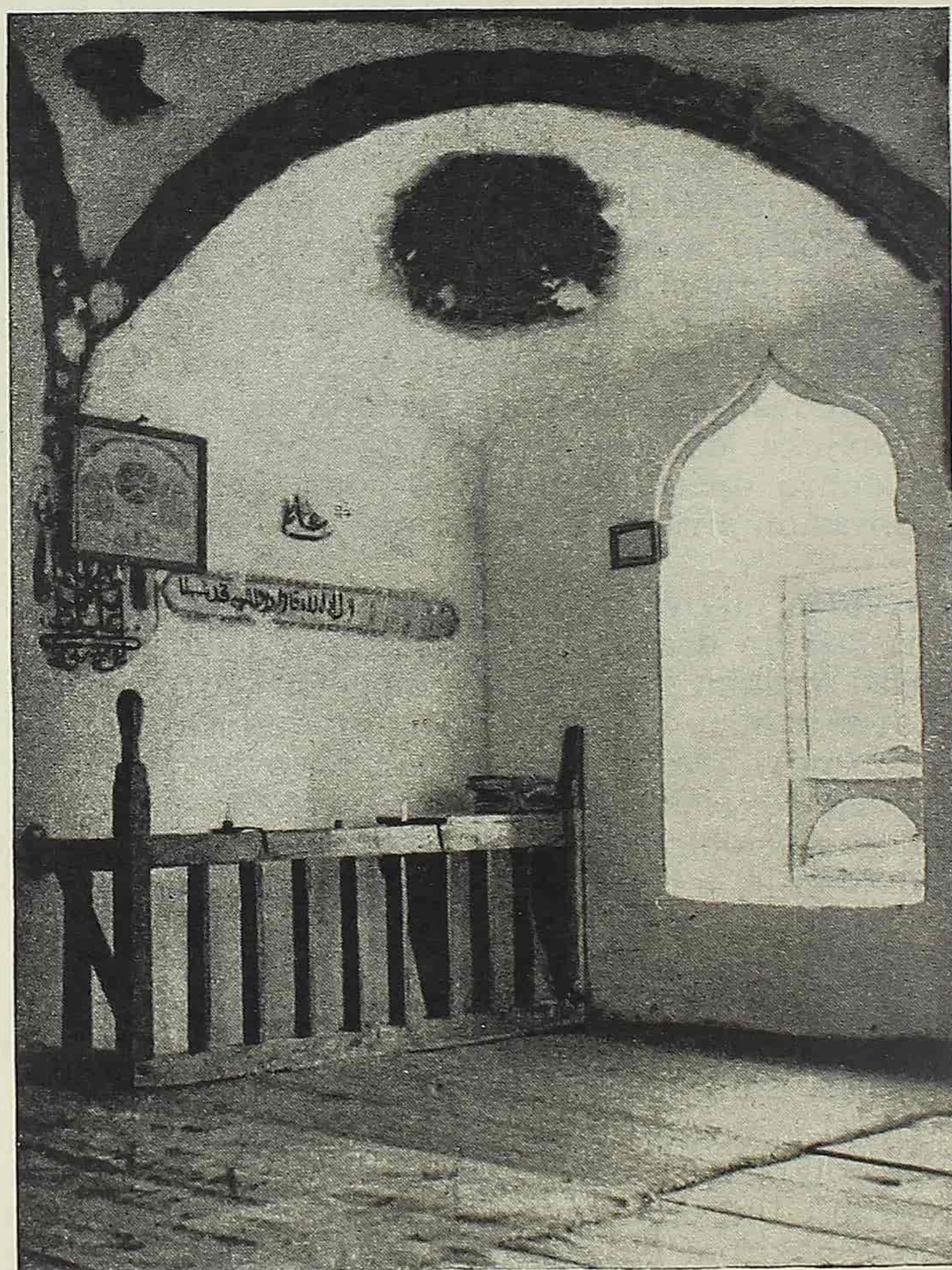
Od kakove je potrebe baš danas ovaj pokret ljudskoj zajednici, svjedoči nam današnja pometenost u ljudskim dušama i ljudskim umovima: služenje samome sebi, pad ličnog morala, nestatak jačega smisla za ideale zajednice.

U ovakovoj atmosferi koja vlada cijelim današnjim svijetom, potrebno je rotarstvo, potrebna je borba i širenje rotarskih ideala na dobrobit ljudskog roda i njegove zajednice. Zato danas svaki rotar s obzirom na političku, privrednu i socijalnu atmosferu u kojoj živimo, treba da bude potpuno prožet rotarskom ideologijom i da u prvom redu obračuna u svojoj duši sa svima

neprijateljima dobrog i boljeg čovjeka, kako bi udvojenim snagama mogao utjecati na stvaranju i jačanju bolje savijesti kod čovječanstva, one savijesti, koju su stvorile religije, humanizam i filozofija, a do kojih je čovječanstvo došlo kroz krvava lutanja istorije svojega života.

I rotarstvo imade, kao i sve religije, u svom krajnjem najljepšem cilju svoju univerzalnu misiju: stvaranje ljudske zajednice, i to takove zajednice u kojoj će zaista vladati: sloboda, pravda, ravnopravnost i jednakost ljudi, socijalno pravo i blagostanje za sve ljude bez obzira na njihovu vjeru, rasu i filozofsko uvjerenje.

Međunarodno služenje u rotarstvu ne može se ni zamisliti bez ove njegove univerzalne misije, koja teži da podje od preporođenog čovjeka u proporođeno čovječanstvo, ali ostvarenje ove univerzalne misije mogu s uspjehom sprovesti samo potpuno izrađeni rotari.

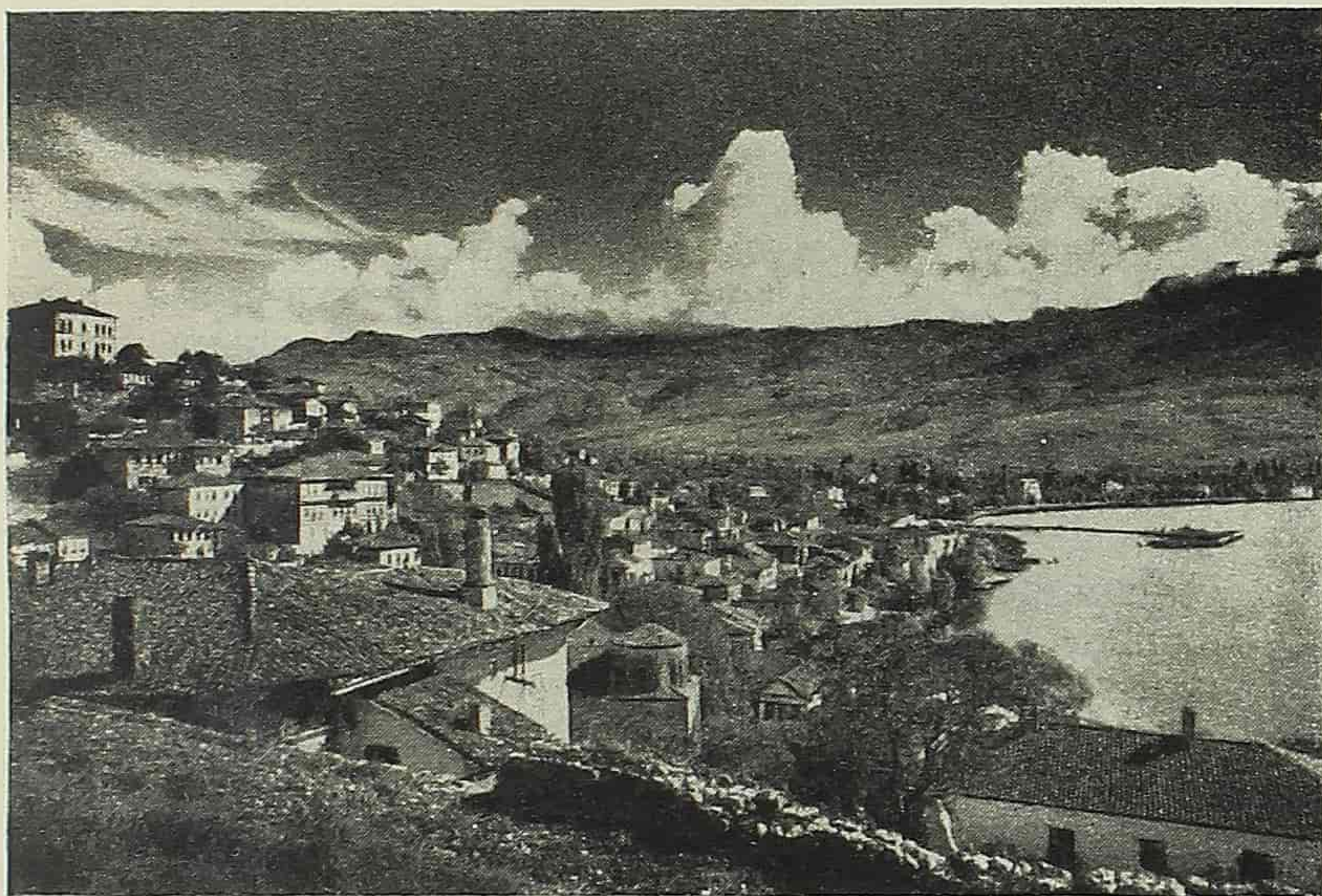

Jajce, najstarija džamija

РАЗВОЈ УГОСТИТЕЉСТВА И ТУРИЗМА У ВАРДАРСКОЈ БАНОВИНИ

Владан Богдановић, Р. К. Скопље

Данас, после 20 година живота у слободној националној држави, може се са поносом бацити поглед на резултате који су постигнути на пољу угоститељства и туризма на нашем класичном Југу. Задатак ових редова је да прикажемо шта се све урадило од Ослобођења и Уједињења до данас на унапређењу угоститељске и туристичке привреде у Вардарској бановини. Ми смо на

Ohrid

Југу затекли једно тешко и сасвим примитивно стање. Угоститељска привреда је чамила у ономе што су јој векови у наслеђе оставили: један незнатан број ханова и механа по варошима и паланкама који су служили за убого уконачење и угошћење намерника и арабација па за смештај кола и запреге« нешто народних кухиња и кафе-чајница и једва две-три повеће гостионице у Скопљу и Битољу — то је сачињавало целокупну угоститељску привреду Јужне Србије.

Ова наша класична покрајина, мајка наше државности и колевка наше средњевековне културе, славе и величине, поред свих страшних недаћа које су је вековима притискивале, ипак нам је сачувала споменике тога светлог периода народне историје: наше манастире и цркве, задужбине велможа, краљева и царева српских. Ови споменици па божанствено лепа природа и романтика језера, планина и летовалишта« исконски народни обичаји, дивне и уметнички рађене народне ношње, надасве занимљиви фолклор и ме-

лос, лековите бање; и, најзад бојишта — сведоци наших ослободилачких прегнућа и победа, јесу елементи који од Јужне Србије чине туристички свестрано интересантну и занимљиву област.

На нама је било да ово непресушно благо откријемо и омогућимо домаћим и страним туристима да дођу, виде и уживају у уметничким и природним богатствима која им пружа наш класични Југ. Познато је да многе државе црпе велику корист од ресептивног туризма. Тај случај имамо и у нашој земљи. Романтична Словеначка и сунчана Далмација већ деценијама имају огромне приходке од ове најновије гране националне привреде. Па како и Јужна Србија претставља изразито туристичко подручје, требало је уложити максимум труда и залагања да се основном елементу туризма — природним, историјским и уметничким условима — додају још две неразлучне компоненте правога модерног туризма, а то су: угоститељство и саобраћај.

Из године у годину од ослобођења до данас, спонтано или плански, већ како су прилике условљавале, јавна и приватна иницијатива је покретала, стварала и изграђивала угоститељска предузећа: хотеле, ресторане, гостионице, коначишта и пансионе, паралелно са изградњом друмова, жељезница и оснивањем саобраћајних предузећа. Цела ова замашна активност водила је углавном истом циљу — развоју и унапређењу туризма. Резултати су се убрзо показали. У главним туристичким местима: у Скопљу, Охриду, Битољу и Прилепу, једно за другим, подигнути су модерни хотели и ресторани средствима и трудом нашим грађана који су први осетили дух времена и увидели да се од туризма на Југу може створити врло корисна грана националне привреде. Из јавних средстава је међутим почела изградња мреже путова који ће спајати ова наша туристичка места и омогућити саобраћај путника и туриста. Истовремено су основана и организована превозна предузећа која су данас дошла на такву висину да у потпуности задовољавају саобраћајне потребе туризма у Вардарској бановини.

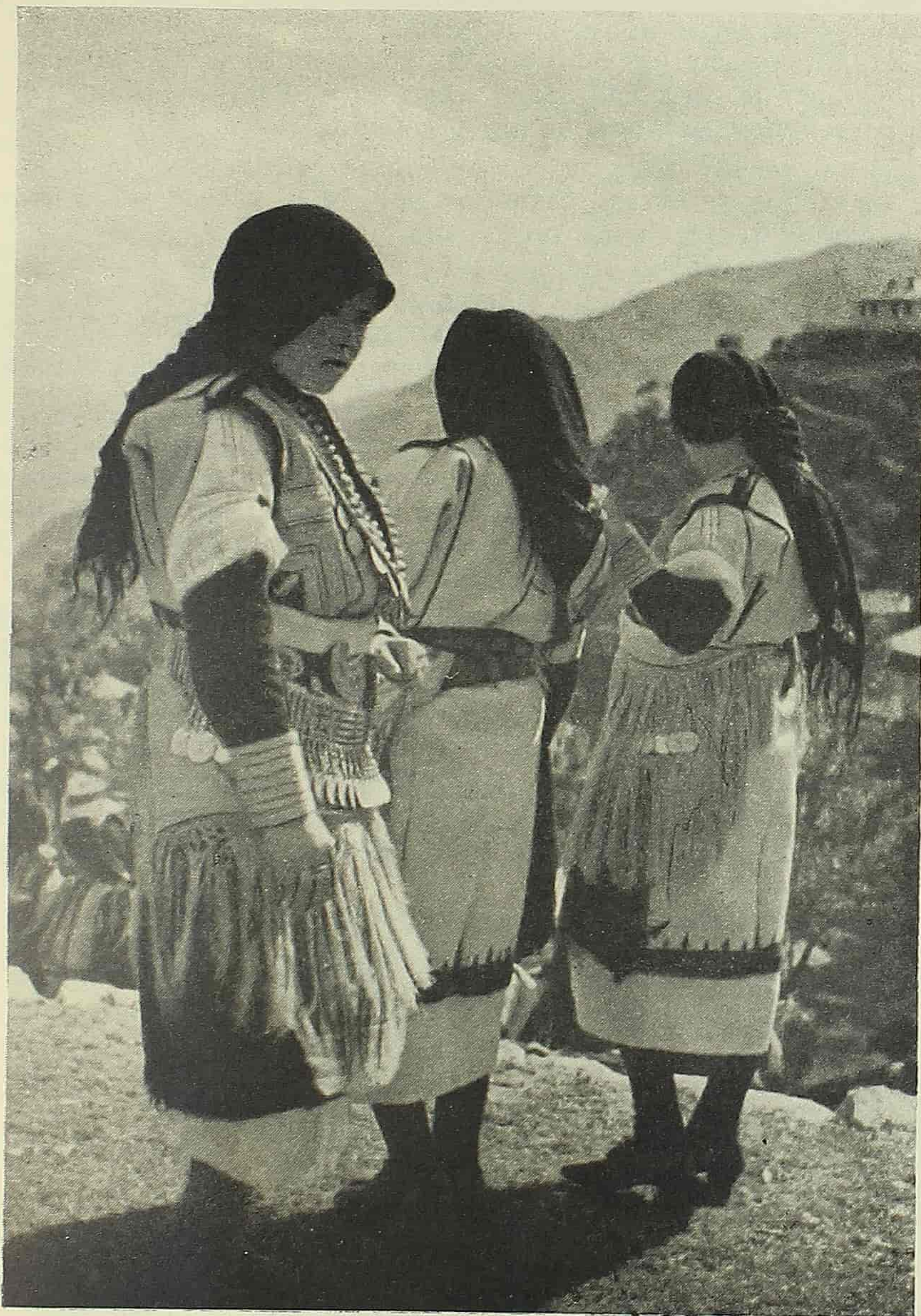
Веродостојности ради навешћемо неколико статистичких података из развоја угоститељства, специјално хотелијерства, и кретања туриста, како би овом кратком излагању дали што конкретнији карактер и употпунили приказ.

1919 у Јужној Србији било је свега 4 хотела са 53 собе и 90 кревета. Тај број је остао исти и у 1920 да би већ од 1921 почео расти и развијати се даље у овом поретку:

- 1921 5 хотела са 90 соба и 140 кревета;
- 1922 6 хотела са 130 соба и 190 кревета;
- 1923 остало је исто стање;
- 1924 7 хотела са 150 соба и 230 кревета;
- 1925 и 1926 8 хотела са 170 соба и 255 кревета;
- 1927 10 хотела са 205 соба и 297 кревета;
- 1928 12 хотела са 244 собе и 359 кревета;
- 1929 13 хотела са 266 соба и 387 кревета;
- 1930 17 хотела са 341 собом и 437 кревета;
- 1931 18 хотела са 374 собе и 445 кревета;
- 1932 21 хотел са 434 собе и 565 кревета;
- 1933 23 хотела са 514 соба и 685 кревета;

1934 остало је исто стање;
1935 25 хотела са 534 собе и 705 кревета;
1936 27 хотела са 569 соба и 755 кревета. Ово стање је остало непромењено досада.

Упоредо са приказивањем пораста броја хотела биће од интереса да изнесемо и развој хотелијерства у погледу унутрашњег уређаја и комфора, како се је кретао од ослобођења досада.

Iz Južne Srbije

Телефон је први хотел увео у 1919. За следеће 3 године остало је исто стање, па је тек 1923 томе примеру следовао други хотел. Касније се број телефона повећавао поступно из године у годину и у 1938 имало је телефоне 20 хотела.

Ауто гаражу такође је 1919 имао само један хотел. Овом примеру су поступно следили други, те 1938 достиже број хотела са ауто гаражом у свему 7 предузећа.

Купатило и енглеске клозете у 1919 имао је само један хотел. За њим су из године у годину следовали други хотели и сада ове неопходне установе имају 20 хотела.

Хладну текућу воду по собама увела су прва два хотела тек 1928. Пораст је следовао нагло, тако да у 1938 већ имамо 20 хотела са текућом хладном водом у собама.

Топлу текућу воду по собама први хотел увео је 1930. За њим су следовале остале главне радње, те је у 1938 већ 5 хотела имало топлу текућу воду по собама.

Најзад централно грејање по собама завео је 1932 први од свих хотела »Сплендид; у Скопљу, за којим су у наредним годинама следовала остала два водећа хотела у Скопљу, тако да данас свега три хотела у бановини имају ово преимућство над осталима.

Из предњег цифарског приказа запажа се, да је у првим годинама после ослобођења главна пажња била усредсређена на подизање хотела, док су касније године поред зидања нових хотела доносиле и увођење модерног комфора. Наравно подизање и модернизовање ресторана уз хотеле ишло је паралелно са напред истакнутим чињеницама.

У вези са подацима о подизању и модернизовању хотела биће од интереса за боље разумевање развоја угоститељства у Вардарској бановини да истакнемо и преглед броја путника и туриста, нашим и страних, који су кроз хотеле Јужне Србије прошли за минулих 20 година.

1919 кроз наше хотеле је прошло 3000 домаћих и 500 страних гостију. Тај број је растао, тако да већ 1929 имамо цифру од 20.000 домаћих и 4.500 страних гостију. Пораст се развијао још и даље

Svadba u Skopskoj
Crnoj Gori

те видимо 1932 збир од 40.000 домаћих и 8.000 страних посетилаца. У даљем тогу времена ова размера изменила се на штету гостију из иностранства, којима су почеле сметати девизне тешкоће и ограничења, услед чега је број гостију са стране опадао до 1936, када се свео на 5.000 према броју од 40.000 посетилаца из наше земље. Напротив, 1937 посета се попела на 73.475 домаћих и 7.653 страних туриста, што је свакако плод економског побољшања и добрих односа са северним суседима. У 1938 број посетилаца достиже највећу цифру за последњих 20 година са 103.870 домаћих и 9.831 страних туриста. Ово рапидно повећање домаћих и страних туриста за последње две године намеће потребу изградње нових хотела и уређења туристичких места, што неће моћи да изведе приватни капитал без обилате државне и самоуправне помоћи, у облику субвенција или јевтиних дугорочних кредита.

Из предњих излагања види се несумњиви напредак угоститељства, специјално хотелијерства, у Јужној Србији. У вези са овим потребно је констатовати да угоститељи ове покрајине стоје изврсно у погледу сталешке организације. У Скопљу постоји Удружење угоститеља које обухвата целу територију Вардарске бановине. Оно је у циљу што бољег и целисходнијег вршења својих задатака извршило децентрализацију административног пословања и основало 38 повереништава са широком самоуправом. Повереништва постоје скоро у сваком среском месту, а у извесним срезovima и по два, већ како се где потреба указала. Удружење са својим повереништвима у унутрашњости и стручним секцијама у Скопљу развија завидну активност на решавању постављених му задатака и заштите сталешких интереса својих припадника. Наравно да је његов рад у најужој координацији са Земаљским савезом угоститељских удружења у Београду, преко кога се углавном изводе сви замашнији послови од ширег интереса за угоститељску привреду наше земље. Угоститељство Вардарске бановине узима видног учешћа у раду Трговачко-индустриске коморе у Скопљу, у којој има свој аутономни отсек са 12 бираних већника. Његова сарадња са туристичким установама и организацијама такође је врло жива, јер угоститељи имају довољно прет-

Svadba u Skopskoj
Crnoj Gori

ставника како у Туристичком савезу Вардарске бановине тако и у свим локалним туристичким друштвима, што је потпуно природно и разумљиво, када се има на уму блискост циљева и повезаност интереса угоститељске и туристичке привреде и делатности. Та сарадња се нарочито уочљиво манифестовала приликом јубиларне изложбе, организоване у оквиру прославе 25-годишњице ослобођења Јужне Србије. На тој приредби у веома запаженом павиљону била је организована изложба угоститељства и туризма која је претстављала атракцију за све посетиоце и послужила као изванредна пропаганда нашег класичног Југа. Туристичке организације у Јужној Србији, специјално њихов Савез у Скопљу, раде живо и успешно на пропаганди ових крајева у циљу обавештавања наше

Sv. Naum

и стране туристичке публике, издају повремено укусне проспекте појединих места и крајева и стручне научне приказе историских и уметничких знаменитости Југа. У ту сврху су досада издали читав низ публикација на нашем и многим страним језицима и у десетине хиљаде примерака растурили их у свима земљама.

Наше угоститељство, специјално хотелијерство, даваће и даље све од себе за модернизовање и унапређење својих преду-

зећа и оснивање нових, где је то од потребе, а све у циљу да се туризам на Југу подигне на онај ниво који ова јединствено занимљива туристичка област по својим преимућствима заслужује. Оваквом замаху и новим прегнућима ка подизању и модернизовању хотелијерства на Југу, надамо се да ће увелико допринети помоћ која се за ту сврху очекује од установе санационог фонда за угоститељство при Министарству трговине и индустрије у Београду. Исто тако треба очекивати фискално растерећење угоститељске привреде која је сада тако јако и многоструко оптерећена, да се не може поредити ни са једном граном наше народне радности. Тада се може са поуздањем надати да ће угоститељство и туризам на Југу добити нов полет и дати очекиване резултате.

VAŽNOST ZANATSKO-TRGOVAČKOG PODMLATKA

Ivo Žaja, R. K. Šibenik

Neću i nije mi namjera, da ovdje opširno razlažem, od kolike je prevelike važnosti strukovno osposobljenje i obrazovanje trgovačko-zanatskog podmlatka koji je pozvan da služi na realnom polju svojoj materi zemlji. Priznано je po cijelom svijetu da su trgovina i zanatstvo dva najznamenitija faktora u promicanju kulture i uopće blagostanja u zemlji. Priznana je, dakle, i korist osposobljenja u trgovačko-zanatskim školama, stoga nije potrebno sada tek uzimati tu stvar u razmatranje i dokazivati njezinu potrebu. Nije nužno da se pozivam na velike prosvjetne narode, kao što su Engleska, Francuska i Njemačka. Ja ću se za danas osvrnuti samo na Njemačku.

U toj državi bili su uredjeni zanatsko-trgovački odnosi, tako da nije bilo niti jednog trgovca ili zanatlije koji bi se ogriješio o školsku spremu. Ako bi se i desio kakav izvanredan slučaj, taj bi se brzo i tačno riješio, jer tu bi i sam poslodavac nastojao da praktički i teoretski odgoji i usavrši šegrtski podmladak, tako da mu jednom bude otvoren put u svijet i da bude svagdje na ponos svojoj domovini i primjerom drugim narodima. Kod nas, naprotiv, niti škola niti poslodavac ne posvećuju onu dužnu brigu oko usavršavanja i odgoja zanatsko-trgovačkog podmlatka koju bi u interesu podizanja ove dvije grane privrede morali da posvete.

Trgovina i zanatstvo dva su faktora, najviše vrijede za promicanje kulture i javnog prometa u zemlji. Ova su dva faktora, da tako rekнем, blizanci, koji jedan drugoga medjusobno potpomažu, a oba služe najiskrenije i najvažnije materi zemlji.

Zanatstvo je onaj faktor koji pretvara proizvode zemlje u oplemenjenu robu, te diže njihovu vrijednost na dvostruko, kadšto i trostruko cijenu. Gdje su ovi faktori dobro razvijeni na

osnovi osposobljenja i strukovne obrazovanosti, tamo se širi radinosti, i oni pružaju tisućama stanovnika kruh, zaradu i privredu.

Trgovina je pak pozvana da te proizvode zemaljske kulture u velikom i širokom svijetu promeće, tražeći one tačke, gdje bi se dali najbolje unovčiti, te, primivši gotov novac, opet ga povraća materi zemlji u krilo, da ga ona opet u novu kulturu uloži. Tako djelujući, ova dva faktora, po mom dubokom mišljenju, najvažnija su u državi. Mislim da je to i posvuda priznato. Danas se od trgovca traži daleko više stručne sprema, nego što se je to jednom tražilo, kada trgovina nije nailazila na sve one smetnje, koje danas postoje. Osobito pak to vrijedi za trgovca koji posluje sa inozemstvom. Trgovac danas uz poznavanje robe, dopisivanje i knjigovodstvo treba da poznaje i razne zakonske propise i da prati sve svjetske događaje. On je najbolja spona medju narodima i po njegovoj sposobnosti cijeni se kultura sredina, u kojoj se trgovac nalazi.

Stoga, da i mi dodjemo do dobrih trgovaca i zanatlija, potrebno je, da našem podmlatku pružimo mogućnost da se strukovno izobrazu i usavrši, da se sa svojom sposobnošću i finansijskom snagom postavi uz bok drugim narodima i da se uzmogne posvuda natjecati.

Mi vidimo da se i kod nas, kad država ili privatnik ima da izvrši takovu veću radnju ili nabavku, raspisuje licitacija. Prvenstveno se daje onomu, tko će jeftinije i solidnije izvršiti rad ili isporuku. Ne obazire se, da li je to domaće ili strano lice. Više puta čuju se jedikovke sa strane domaćih, kako ih strani potiskuju, a da se ne ispituju uzroci, kako je to strano lice moglo uspješno konkurisati. U prvom redu igra ulogu poznavanje kalkulacije, a tu mnogo pomaže strukovna sprema. Naravski, u ovom se ne može nikom ništa zamjeriti, jer sloboda obrta tako zahtijeva, da se prepusti natjecanju svaki koji hoće raditi. Ali u ovakim okolnostima teško je domaćem da se natječe sa onim više puta naprednijim tudjincem, za kojega su se njegova vlada, općina i t. d. pobrinule da ga osposobe za natjecaj, tako da se uzmogne sa svakim natjecati.

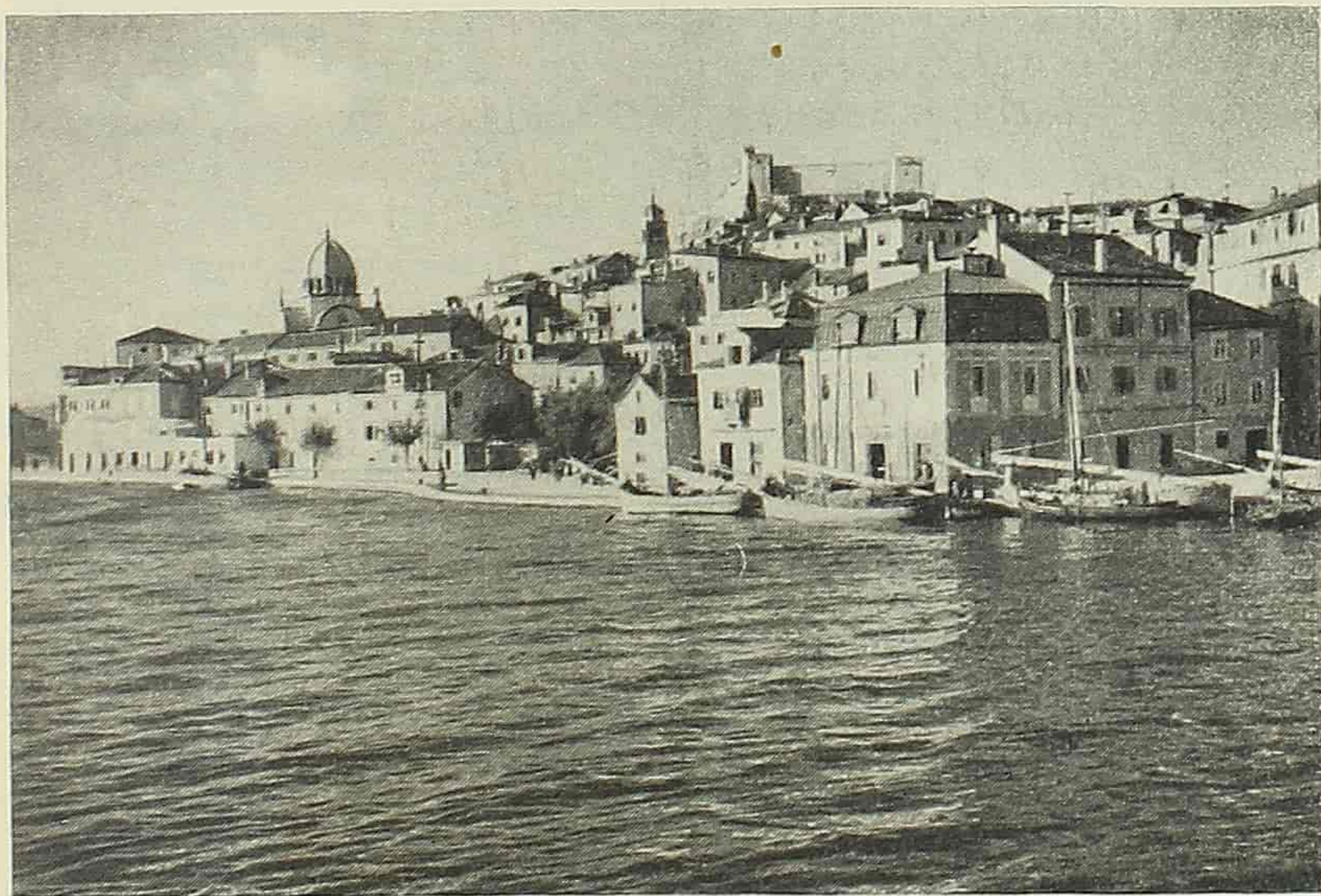
Teško je našem zanatliji izdržavati utakmicu sa osposobljenim strancem, a još mu je teže, kad se već ne može mjeriti sa strancem, da mu se još i zamjerava, sasvim neopravdano, što nije sposoban. Stoga treba i poslodavci i mjerodavni da u to ulože svu svoju snagu, da naš trgovačko-zanatski podmladak čim prije osposobe za njegovo zvanje. Kad bi se kod nas zavela redovita i nesmetana nastava, uvjeren sam, da bi naš trgovačko-zanatski podmladak koji je svoju sposobnost sto puta zasvjedočio i bez nauke, bez velikih studija, stekavši kroz tešku životnu školu strukovno zvanje i osposobljenje, kadar bio da se natječe sa svakim drugim. Zato ja držim vrlo potrebnim, da se sada bar nešto učini, da se zanatsko-trgovačka nastava stavi na pravi put, jer ako budemo imali dobro uređenu nastavu, imaćemo i obrazovanu i osposobljenu trgovačko-zanatsku omladinu, na kojoj leži razvitak ne samo ove dvije grane privrede, nego i razvitak zemlje.

U Šibeniku postoji stručna produžna škola koja oduvijek kuburi, jer nema ni dovoljno obuke, a kad nema dovoljno obuke, nema ni onog uspjeha, što bi se moglo zahtijevati, a onda od podmlatka očekivati. Ovu školu pohađa oko 150 šegrta zanatsko-trgovačke struke. Prema broju vidi se da je to veliki kadar mladosti, kadar budućnosti, jer na mladjima svijet ostaje. Zato treba posvetiti svu pažnju ovom podmlatku i nastojati da se izobrazе, i da u životu budu dostojni sinovi naše lijepe domovine.

Po zakonu o radnjama, i to u § 295, općine su dužne da se brinu za ovu omladinu i one ne bi smjele na ovomu da štede i da uskraćuju omladini svoga grada obrazovanje, jer je to grijeh — to je ono zlo koje će se kasnije još više osjetiti. Svuda je i svakom poznato, da je novac koji se ulaže u osposobljenje i obrazovanje zanatsko-trgovačkog podmlatka, jedan od blagoslovljenih troškova, koji se čine u zemlji.

Uzalud su dobri nastavnici, uzalud dobra uprava, već je prva stvar da se školi dade ona važnost koja je ide, bilo to sa strane države ili općine. Kako su tereti za uzdržavanje šegrtskih škola prebačeni na općine, a ove uslijed loših financijskih prilika nijesu u stanju da pruže ovu financijsku potporu koja je potrebna radi pravilnog funkcionisanja, jasno je onda da obuka u ovoj školi najviše trpi i da trgovačko-zanatski podmladak izlazi iz ove škole sa malo ili ništa teoretskog znanja. A taj nedostatak osjeća se čitavog života, i to najviše baš u ove dvije grane našega privrednog života.

Da bi se uzmogla nesmetano i pravilno vršiti obuka u spomenutim školama, terete, za njeno uzdržavanje, imala bi od općine prvenstveno preuzeti Banovina.

Šibenik, luka

Pokraj svih uspjeha koje su zanatlije i trgovci postigli unatrag par godina za svoje unapredjenje, u pitanju uredjenja svoga stručnog školstva imali su, kako se vidi, najmanje uspjeha. Ne može se reći da su oni to pitanje zapustili, jer, prateći pomnivo njihove skupštine i akcije njihovih organizacija već niz godina, opaža se očito da oni posebnu pažnju posvećuju odgoju svoga podmlatka, što u prvom redu uslovljuje savremeno šegrtsko školstvo.

Izgleda da oni u ovom pitanju nijesu naišli na dovoljno razumijevanje tamo gdje bi ga morali naći. Jedini značajni uspjeh u ovom pogledu jesu odnosne odredbe Zakona o radnjama. Ovim je odredbama u načelu riješeno pitanje polaska šegrtskih škola za naučnike, gdje ih imade manje od 50, na taj način da će se u takovim mjestima, po odobrenju bana, a na teret općina, osnovati posebni povremeni stručni tečajevi. Obzirom na okolnost da je bivši obrtni zakon riješio samo pitanje školske obveze za naučnike u mjestima s najmanje 50 naučnika, proizlazi spomenuti plus u novom Zakonu o radnjama.

Ali zasada je i taj plus još na papiru, jer mi nije poznato da je bar na području bivše Primorske banovine osnovan i jedan takav stručni tečaj za učenike, osim u Šibeniku koji je bio osnovan po odobrenju Banske uprave u Splitu, a inicijativom i na trošak trgovačkog udruženja u Šibeniku. Dakle s jedne strane izložene činjenice, a s druge strane okolnost da su trgovački naučnici dužni polaziti stručnu produžnu školu samo do svoje 18 godine starosti (po §-u 298 sta. 1 Z. O. R.) mnogo utiče na današnje gotovo kaotične prilike koje vladaju u stručnom šegrtskom školstvu.

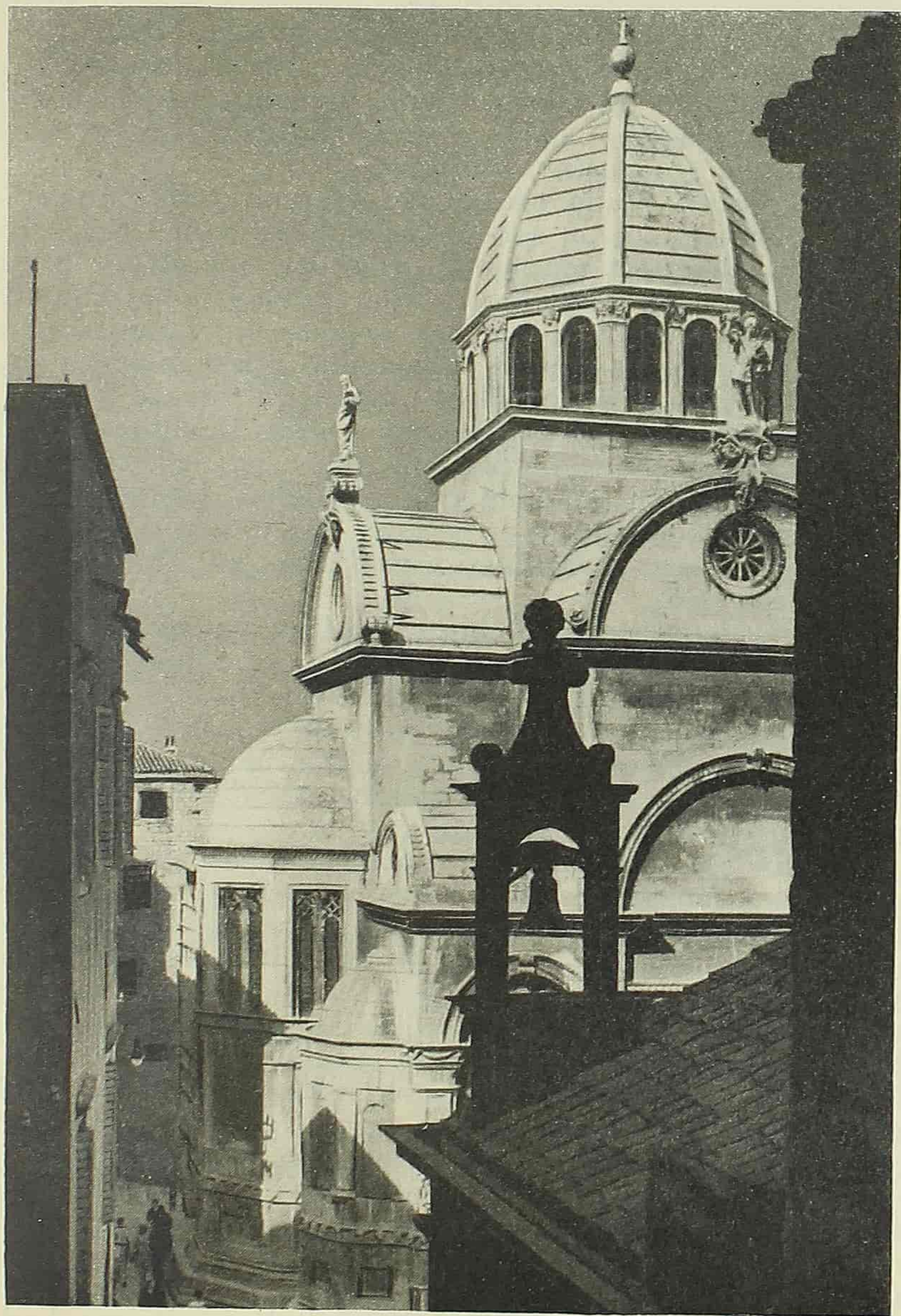
U smislu citiranog 298 paragrafa Zakona o radnjama, dužni su naučnici pohađati šegrtsku školu (ako u mjestu takova škola postoji) samo do 18 godine. Dakle, kad oni navrše tu godinu, napuštaju školu bez obzira u kojem su se razredu nalazili i s kakovim su ga uspjehom polazili. Jasno je da se pod ovakvim okolnostima ne može očekivati željeni rezultat. Kada je naučnik već upućen da školska ocjena u njegovom daljnjem napredovanju neće igrati nikakove uloge i da ovu školu mora pohađati samo do 18 godine, njemu tada škola ne zadaje nikakove brige, a niti interesa, dok se o disciplini ne može niti govoriti. Ovo su dva momenta, mogu reći, fatalna za trgovačko stručno školstvo i pod ovakvim uslovima sumnjam da može i najbolji nastavni plan od ovih škola učiniti ono, što bi trgovci željeli i što današnji život traži.

Zato kod novelizacije Zakona o radnjama naročita bi se pažnja trebala posvetiti § 298, jer on pretstavlja pravi atentat na naše šegrte, odnosno stručne produžne škole.

Treba imati nadasve na umu da iz ovih škola naučnici idu ravno u život, u jedno zvanje, gdje treba da počinje zaradjivati kruh, da je to u većini slučajeva njegova posljednja škola. U zanatskoj radionici, u trgovini, on uči samo praktičan rad, često puta i nedostatno. Kao pomoćnik on neće mnogo naučiti, niti će se u stečenom znanju usavršiti, jer postaje plaćenim pomoćnikom kojega poslodavac ne uzima na pouku, već na pomoć. Dakle, nauč-

nik mora da za vrijeme svoga naukovanja stekne praktično i teoretsko znanje, a to treba dati zanatska radionica ili trgovina i šegrtska škola. Šegrtska škola, sa stručno teoretske strane, treba nadopuniti odnosni nedostatak zanatske radionice ili trgovine.

Evo, ovakove prilike vladaju danas u većini slučajeva kod naših šegrtskih škola. Stoga treba u prvom redu nastojati da se svi nedostaci uklone, kako bi se naši trgovci i zanatlije osposobili da uzmognu odgovarati svim zahtjevima današnjeg života, a na korist naše privrede.

Šibenik, katedrala

VARAŽDINSKI MUZEJ

Krešimir Filić, R. K. Varaždin

Već je polako podao mrak nad Varaždinom; njegove tihe i starinske ulice, čudne i fantastične, plivale su u sumraku, a ipak ih je oživljavala povorka ljudi koji, žagoreći, polaze prema Staromu Gradu. Na domak Padovčevu trgu i sa strane prilaza od uršulinskog samostana ožarilo se nebo svjetlošću. Velike baklje ližu plamenom u vis, žare i gore kraj putova, a bezbroj drhtavih svijeća titra na prozorima varaždinskog Staroga Grada. Slavi se četrnaesta godišnjica otvorenja muzeja, i na taj dan uveče grne svijet uvijek onamo, da uživa u rijetko lijepom prizoru i da svojim prisutstvom uveća samu slavu, pokazujući ujedno i ovim načinom svoje simpatije »Muzealnom društvu«.

Ove godine 16 studenoga, bijaše nagnulo toliko posjetilaca, da su dvorište i stubišta, sobe i hodnici bili puni i prenatrpani, dok kasniji posjetioci moradoše ostati na slobodnom prostoru pred samim Starim Gradom. U svim prostorijama, hodnicima, staroj kapelici sv. Lovre, kulama, sobama i dvoranicama gore svijeće na drvenim, staklenim i mjedenim svjetionicima i zidnim svijećnjacima, dajući svemu blagi i topli sjaj, titrave sjene i starinski ugođaj. Kolikogod to izgledalo i nešto sladunjavo, ipak je taj dah prošlosti neobično bliz svima nama, jer nas veže s našom historijom i s mnogim generacijama pred nama. Ljetošnji svjetski sudar, opasnost od daljnjih požara, pa i na našem domu, još je i više ojačala tu vezu sadašnjosti s prošlošću, koja nam je uvijek draga i mila.

Započela je svečana sjednica pozdravnim govorom, čitaju se brzojavni i pismeni pozdravi, slijedi »Te Deum« u kapelici sv. Lovre uz pratnju starinskih orguljica, gromki pjev skupljenoga građanstva i radosni jecaj starogradskog zvona. — U sve duše ušao je osjećaj poštovanja i ljubavi za svaki predmet, za najmanju stvarčicu, za one mnogobrojne mračne kutiće i spletenu strukturu prostorija Staroga Grada.

U predvorju — oružani — stoje carski brončani topovi — remek - djela renesansne umjetnosti, kojima nema nadaleko premca, dok su zidovi iskićeni puškama, sabljama, pištoljama, kopljima i buzdovanima. Pokraj drhtavog svijetla uzlaziš stubištem u otvorene renesansne hodnike i stupaš u muzejske prostorije. Evo nas u numizmatškoj zbirci koja prikazuje ono, što se našlo u našoj najbližoj okolini, koja je tako bogata starinama, ali je dala, nažalost, mnogo vrjednota tuđinskim muzejima. Sa zidova sobe gledaju vas pl. Josipović, grof Ivan Nep. Erdödy, pl. Koloman Bedeković - Komorski, barun Radoslav Rubido, te poznati siledžija grof Khen-Hedervary iz velikih pozlaćenih okvira i čudno se smješaju. I naziru se jedva slova na jednom portrait-u »Ako ne možemo kako hoćemo, a mi ćemo kako možemo« — i mnogi bi se i danas s time složio, ali ja neću i ne dam! Sve se može, kad se zaista hoće od srca, kada se

zapregne sva snaga da se iskopamo iz blata, i hoćemo li nešto stvoriti, mi ćemo to istrajnim radom i postići. Ostavljamo stare madžaronske veličine, neka se i nadalje smješkuju, a mi zakrećemo u susjednu prostoriju sa staromodnim kaminom, za kojim su mnoge ure prosjedile mlade i stare aristokratkinje. U njihovu društvu danas je i veliki Jagić, i on stara zagorska plemenitaška korjenika sa svojim uspomenama na tako dugi i slavni učenjački život, zbog čega ga mnogi još i danas ne mogu podnijeti iz pravog i »zdravog« hrvatskog jala. U alkoveni žuti se građanski bidermajerski salon; kraj njega vitrine s mnogobrojnim sitnicama iz porculana, stakla, kosti, zlata i srebra, a između vitrina bečki clavecin, čiji su drhtavi zvukovi i našu publiku očarali prigodom koncerta u muzejskim prostorijama godine 1935. Čudno zaokrenutim, niskim hodnikom, koji je krcat bogatim cehovskim listinama i zapisnicima — pisanima od 16 stoljeća unaprijed hrvatskom kajkavštinom, upadamo najednom u oveliku okruglu kulu. Zvezdastoplosni svod natkrilio je cijelu prostoriju koja je bogato namještena ostavštinom blagopok. banskoga savjetnika **G u s t a v a p l. K o r i t i ć a - M r a z o v e č k o g a**.

Nijesu sve stvari iz te ostavštine, mnogo hi je dodano iz naših zbirki, ali tako se i moraju popunjavati intérieuresi. Lijepe škrinje, ormarići, vitrina s porculanom, mjedeni svijećnjaci, skladni i bogati svjetionik (luster) iz brušenoga stakla, koji sijeva u bojama duge od zapaljenih svijeća, barokne stolice i odličan kamin iz crnoga mramora — nekoć vlasništvo grofova **P a t a č i ć a** od Zajezde — redaju se uz mnoge obiteljske portrait-e, dok je pod zastrt starim perzijskim sagovima. Eto i drugi mali hodnik, pun planova i vidika na grad Varaždin od 17 stoljeća dalje, odakle smo odmah i u renesansnoj dvorani Staroga Grada, koja je tako udešena oko god. 1580 u staroj gotskoj kuli. Služila je skoro dvjesta godina za održavanje skupština slavne varmeđije varaždinske. Danas je još resi krasni drveni (intarzirani) dovratnik, renesansni doprozornik s Ungnadovskim grbom i originalni renesansni kamin, pronađen i uspostavljen na istom mjestu godine 1935. Lijevo i desno ističu se velika konzolna zrcala u stilu Ljudevita XVI, koja su nekoć stajala u varaždinskoj palači grofova **Draškovića**. Od iste porodice nalazi se ovdje i bogati, upravo ogromni barokni ormar (Bisag), a kraj njega dalje dvije škrinje (renesansna i barokna) — poklon varaždinskog uršulinskog samostana. Dva ormarića za pisanje iz početka 17 stoljeća upotpunjuju otmjeni dojam dvoranice, u čijoj sredini stoji veliki rokoko stol sa stolicama, a nad njim se koči vrlo elegantni omašni svijećnjak iz brušenoga stakla.

Kraj renesansne dvorane smjestila se alkemistička kuhinja i stara ljekarna, skupljena od ostataka starih varaždinskih ljekarna: **u r š u l i n s k o g s a m o s t a n a**, gosp. dr. **A r t u r a K r a j a n s k o g a** te gg. **H o f f m a n a** i **V a n ě k a** (nekada ljekarna dra **A l. H a l t e r a**).

To je svakako nešto posebno, što se kod nas u muzejima rijetko susreće. Velike retorte, staklene, drvene i glinene posu-

dice, one iz kamena, pa recepti, knjige strane i domaće — kajkavske («Vračta ladanjska»), računi, preša, renesansni stol i mužari daju dosta impresivnu, prilično potpunu cjelinu.

Vratima iz stare ljekarne »K zlatnom anđelu« ulazimo niz stepenice u uski hodnik, iskićen starim portraitima naših građana, a na prva vrata desno ušli smo u vrlo lijepi salon drugoga baroka, oporučni dar muzeju g. Đ u r e R i t z a, posljednjeg člana stare građanske porodice. Slike njegovih pređa rese stijene, staklena vitrina ispunjuje kut, dok nad konzolom visi krasno venecijansko zrcalo iz 18 stoljeća. Prevlaka u zelenoj svili daje cijelom salonu posebnu svježinu i toplinu. Daljnja sobica namještena je većinom pokućstvom u stilu Ljudevita XVI. — sve sami domaći komadi. Mali luster iz sitnih kristala upotpunjuje prostor, nad šahovskim stolićem je portrait bana grofa F r a n j e N a d a s d y j a, koji je banovao u Varaždinu za vrijeme kraljice M a r i j e T e r e z i j e. Krasna barokna vitrina (en coignure) u kutu, te elegantni damski stolić za ručni rad (iz porodice grofova E r d ö d y) uz lijepi konzolni stolić i zidno zrcalo (Louis XVI) dodaju mnogo intimnosti cijeloj sobici.

Vraćajući se natrag u ljekarnu, izlazimo na drveni hodnik kraj obrambenoga zida, koji je iskićen pločama »Streljačkoga društva«, a vodi na kor kapelice sv. Lovre, gdje se nalaze interesantne orguljice iz početka 17 stoljeća. Niz stepenice spuštamo se iz drugog sprata u hodnik prvoga, a tamo stoje poredani mali oltarići iz ursulinskoga samostana, upotpunjeni drugim crkvenim predmetima iz varaždinskih crkvi. Zaokrećemo hodnikom desno i nađosmo se u hodniku koji vodi u kapelicu sv. Lovre. Arkade su iz XVI stoljeća — poduprte kamenim stupovima, a najveći dio balustrade isto je iz viničkoga kamena. Sama kapelica ima gotske doprozornike koji su izgrađeni na drugoj kuli našega Staroga Grada, a pregrađena je danas velikom željeznom rešetkom — darom i opet ursulinskoga samostana. Ta je rešetka djelo domaćega majstora, koji je izradi godine 1748 za govornicu istoga samostana, odakle je dobismo prije devet godina. U kapelici ističe se naročito odlični torzo Razapetoga, krasna barokna klupa i ostale mnogobrojne crkvene starine. Sve je ovamo doneseno, ostao je od starine samo drveni žrtvenik s grbom porodice grofova E r d ö d y, kojima je grad pripadao sve do godine 1925, kada je eksproprian u korist općine grada Varaždina, da se u njemu smjesti muzej. Tako je nastao muzej u muzeju, kako ih rijetko gdje susrećemo!

Pokraj kapelice je kula s velikim brojem zastava i vrlo lijepim sakrištijskim baroknim ormarom, kojemu pripadaju i klecala kao sastavni dio.

Izlazeći iz kapelice na lijevo, evo nas u hodniku — punom portrait-a, mnogobrojnih bakropisa, litografija i drvoreza. Druga vrata na lijevo vode nas u malu sobu, gdje je skupljen materijal varaždinskoga muzičkog života te kazališnih priredaba. U jednoj vitrini sačuvane su uspomene na Varaždinca I v a n a P a d o v c a, poznatog ilirskoga komponiste i virtuoza na gitari, a u drugoj

glazbenika Antuna Stöhra. Rasporedi varaždinskih pjevačkih društava, mnoge note starog muzičkog društva, spinet, slike Gabrijele Horvatove, nekadanje primadone praškog Narodnog Divadla, zaokružuju cjelinu.

Prolazimo dalje i navirujemo se u lijepu dvoranicu i nekako se ipak usuđujemo zakoračiti unutra. Osvjetljuju je dva drvena pozlaćena lusteri i šest drvenih — pozlaćenih zidnih svijećnjaka. Ogromni portrait-i Marije Terezije, Franje I, Josipa II, baruna Ljudevita Bedekovića, grofa Ivana Nep. Erdudyja, grofa Ladislava Erdödyja, baruna Ivana Zakmardija, prabilježnika hrvatskoga kraljevstva, grofa Franje Nadasdyja - Prodanića te Ognjoslava pl. Utješenića - Ostrožinskog ponosno Vas gledaju i prate očima svaki Vaš kret, skoro i misao...

Županijske stare zastave i županski ogromni barokni naslonjač, liber instalationum i grbovnica varaždinske županije ne snalaze se u novom vremenu, čudeći se, da je slavne županije varaždinske nestalo.

Međutim, oni se nadaju — kao pravi vjernici — : u Uskrsnuće Mrtvih! — a mi im se živi iskreno priključujemo, jer ne ćemo i ne možemo trpjeti, da nam je nekadašnja prijestonica Hrvatske i sijelo najstarije županije — obično sresko mjesto.

Oružanom, kojom smo najprije prošli, prelazimo na otvoreni hodnik u prvom katu i skrećemo u kancelariju, koja služi za rad, a puna je ogromnih polica s knjigama. Ima ih mnogo latinskih i hrvatskih i u stranim jezicima, ali ovdje su gotovo sva stara djela hrv. historiografije (Lucić, Ratkaj, Krčelić, Ebner, Engel), naši kajkavski pisci te naši hrvatski rječnici, a ne manjka ni Vramčeva »Postilla« u hrv. kajkavštini, štampana u slobodnom i kraljevom varašu Varašdinu 1586 godine.

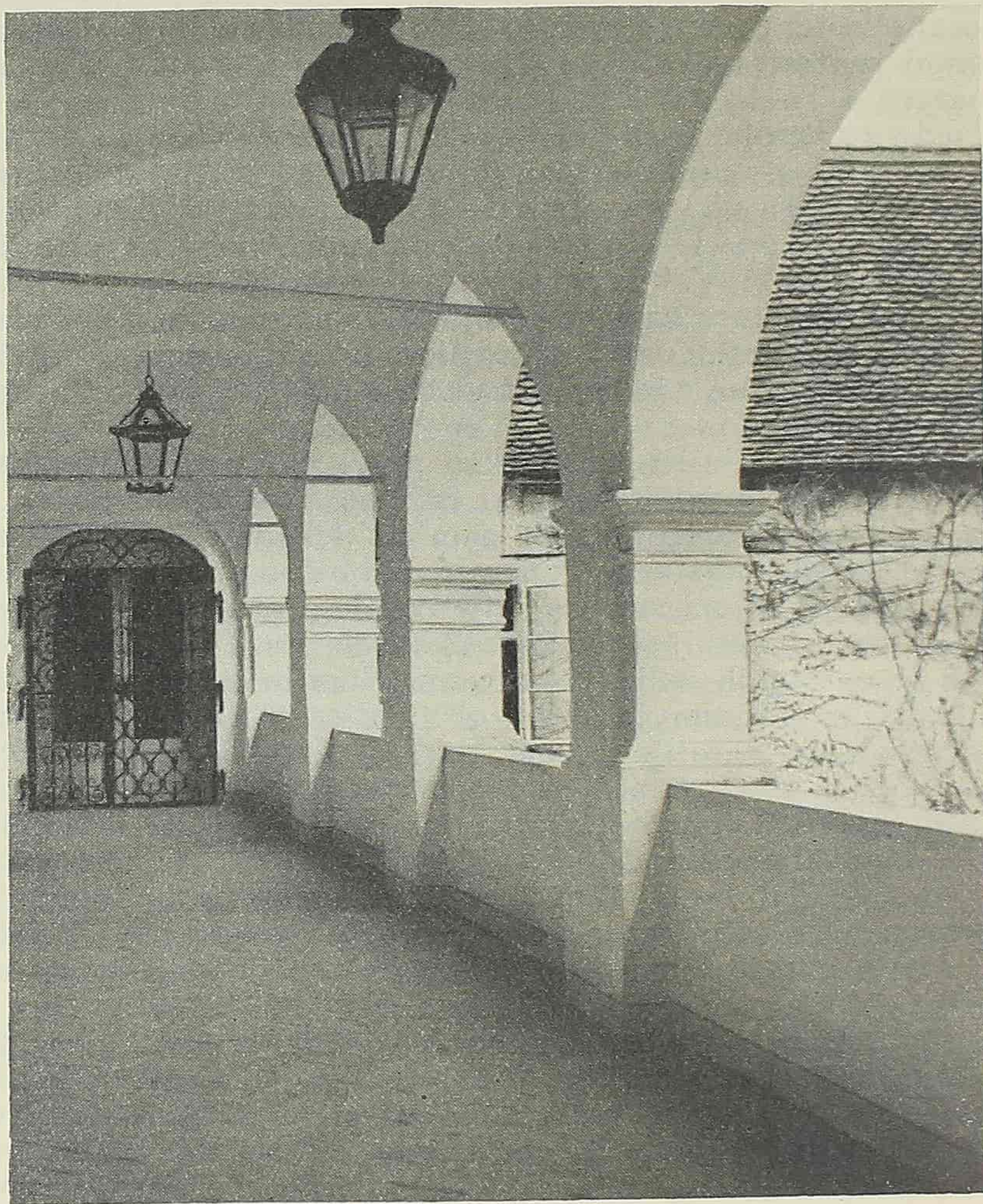
Nešto podalje od kancelarije smještena je u najstarijim prostorijama za stanovanje stare tvrde etnografska zbirka. Priказuje nam u dvije sobe kraj Varaždin-brijega te ravnicu oko Petrijanca do Vinice.

Sretno je smještena, jer su sobe s gredama i drvenim stropom, i to jedna iz XV, a druga iz XVI stoljeća. Sobe su kompletne i daju ugođaj zaista seljačkih prostorija, a ne muzejske zbirke. Posljednji ostaci seljačke kulture našega kraja skupljeni su da nam očuvaju spomen na žuljave ruke seljačkih očeva i matera koji su nam obranili ognjište, zemlju, naš hrvatski jezik i stvorili još kraj toga originalnu seljačku nošnju, kuću, slike i pokućstvo. A duh taj živi i danas i oživljuje novom snagom da očuva i oživi na novi život ono, što još nije propalo.

Napokon ulazimo u najveću kulu Staroga Grada, uređenu prije dvije godine. Kolikogod je velika, opet ne može da primi potpuno sve cehovske starine, ali ipak najveći broj njihov. Škrinje, zastave, vrčevi, čaše, svijećnjaci (lusteri), licitarski kalupi, cehovski znakovi, spisi, knjige, svjedodžbe, računi, potvrde, pravila i pozivnice govore najjasnije o bujnom životu zanatâ grada Varaždina i o njegovu značenju u historiji hrvatskoga naroda.

Veće cehovske zbirke ne posjeduje nijedan muzej na području Jugoslavije, a pogotovo ne ovakve zbirke koja je isključivo iz jednoga grada, kao ova naša — uistinu — samo naša!

Kula je interesantno preuređena, razdijeljena drvenom galerijom na dva dijela i djeluje vanredno ugodno i impresivno.

Renesansni hodnik u drugom spratu varaždinskog Starog Grada

Predhistorijska zbirka, većinom sabrana po učitelju Stjepanu Vukoviću, potiče iz spilje Vindije, pa daje živu sliku života našega kraja u davnim hiljadama godina prije Krista, premda je to tek početak iskapanja, a daljnjim radom očekujemo još velike i pozitivne rezultate.

U prizemlju Staroga Grada otkriveni su krasni gotski portali iz prve polovine 15 stoljeća, a u samoj kuli (gotskoj) lijepe su klupe i klesarije iz toga doba. Lapidarij krije među ostalim spo-

menicama — onaj Nikole bana Zrinskoga iz Kuršanečkog luga kraj Varaždina te mali spomenik s varaždinskog groblja u kajkavskim stihovima iz početka 19 stoljeća: »Pitaš putnik gdo počiva, vu tom grobu mira vživa, gledi ov kamen ti kaže, koga rodbina prilaže...«

Ljetos je popločana i ulazna okrugla kula s kaminom, isto i cijelo prvo dvorište s velikim baroknim kamenim bunarom, koji blista u svijetlu svijeća i baklji i gdje se naguralo toliko ljudstva, koje čeka na otvorenje Moderne Galerije.

Otvara se Moderna Galerija hrvatske umjetnosti kao posebna zbirka varaždinskoga muzeja, ali se iz muzeja ne može napolje, dok se mnoštvo malo nije razišlo, a otvara se ta galerija u ulaznim vratima u varaždinsku tvrđu. Ta su bila potpuno iznakažena i opustošena, pregrađena i nagrđena, ali su ove godine, oslobođena prikripina, sinula u novom sjaju kamene rustike, drvene galerije, loggije te drvenog stubišta koje vodi u prvi sprat. I okoliš je prema Padovčevu trgu potpuno izmijenjen, uređen i dotjeran, tako da je ta zgrada danas jedna vrijednost, dok je prije nijesmo ni primjećivali.

Ona otsijeva svijetlom, a kraj nje masa ljudi koja nas jedva propušta, da konačno otvorimo Modernu Galeriju, smještenu u prvom katu.

U predvorju, koje je otvoreno, porazmještani su kipovi, većinom darovi umjetnika (Meštrović, Valdec, Frangeš-Mihanović, Kršinić, Studin, Kerdić, Augustinčić, Radauš, Cota, Juhu, Perić i Lozica) i djeluju u tom prostoru vanredno, jer je osvjetljenje upravo idealno.

Slike su u zatvorenoj dvoranici (dimenzije 14 × 5) — ukusno udešenoj, a još bolje osvjetljenoj sa stropa umjetnom rasvjetom. Zaslugom prof. Tomislava Krizmana umjetnici su u velikom broju poklonili slike, isto i Društvo hrv. umjetnosti u Zagrebu i tako omogućili, da je početak Moderne Galerije u Varaždinu po vrijednosti, pregledu i po broju izloženih umjetnina zaista na jednoj visini.

Čitavi potoci ljudi dolazili su i odlazili, jedva se je moglo održati neki red, dok napokon nijesu bila pogašena svijetla i Stari Grad opet utonuo u mrak...

Ništa ne može propasti, sve živi dalje, bilo u kojem obliku; ne propada nijedno dobro djelo, nijedna dobra riječ, a pogotovo ne propadaju misli i ideje — one nas daleko preživljuju!

Oživljavanjem prošlosti, približujemo današnjoj generaciji prošle ljude i događaje, vežemo mladost s nestalim predima, i tako stvaramo narodni kontinuitet. Samo na ovaj način utvrđujemo naš narodni bitak. Gledajući u prošlost, gradimo sadašnjicu i budućnost. Nastojimo izbjeći pogrješke naših starih i radimo, kako bismo nešto dobro i trajno ostavili u naslijeđe našim potomcima.

U tomu je i naročita vrijednost muzejâ. — Oni su velika narodna škola koju treba proći, da se znade pravo i dobro raditi za svoj narod.

I Z N A Š E G D I S T R I K T A

P R O M J E N E U Č L A N S T V U :

NOVI ČLANOVI:		
Ime, prezime i zanimanje Mjesto	Klasifikacija	Adresa 1) poslovna 2) privatna
BEOGRAD: Peičić dr. Teodor		
KRANJ: Šorli dr. Ivo notar		
NIŠ: Jurišić Bartul pretstavnik filijale Moster d. d. Novaković ing. Radomir ovlašćeni inženjer Petrović Nikola vlasnik Varon Jakov zamjenik direktora	Prodaja boja na veliko Coler distributing Privatno inženjerstvo Civil engineering Prodaja pamuka Cotton selling Trgovačko bankarstvo Commercial banking	1) Obrenovićeva 89 2) Pašićeva 22 1) i 2) Tankosića 7 1) i 2) Obrenovićeva 114 1) Francusko-srpska banka 2) Cara Nikole II 14
SARAJEVO: Čermak Ljudevit urednik Gaković Vlada upravnik fil. Pošt. šted. Jovanović ing. Veljko direktor »Jugočelika«		
SLAVONSKI BROD: Zoričić ing. Mladen šef Konst. odelenja tvornice vagona	Proizvodnja strojeva Machine manufacturing	1) Tvornica vagona 2) Lisinskoga 8
SPLIT: Birimiša ing. Božo činovnik Higijenskog zavoda Gjurković dr. Petar priv. činovnik	Hemija — javna zdrav- stvena služba Chemistry — health public service Atletika — fizičko razvijanje Physical trainig	1) Higijenski zavod 2) Sustjepanska 54 1) Dubrovačka 3 2) Brankov prilaz

STARA KANJIŽA: Lošonc Janoš trgovac		1) Kralja Petra ulica
VINKOVCI: Hergešić ing. Vladimir upravitelj gr. elektr. centrale	Električno inženjerstvo Electrical engineering	
ZAGREB: Baranović Krešimir operni ravnatelj	Glazba Music	1) Narodno kazalište, Trg Kralja Aleksandra 7 2) Gredička 21
Batušić dr. Slavko glavni tajnik Nar. kazališta	Književnost Literature	1) Narodno kazalište, Trg Kralja Aleksandra 7 2) Tuškanova 19
ISTUPILI IZ KLUBA :		
BITOLJ: Vojin Kešeljević		
ČUPRIJA-JAGODINA-PARAĆIN: Dragoslav Janković Ing. Ivan Tornago		
NIŠ: Ing. Tanasije. Aritonović		
SARAJEVO: Asim Mutevelić (radi prezaposlenosti) Dr. Milan Ulmanski (radi preselenja) Dušan Ličina (radi preselenja)		
SOMBOR: Milorad Pavlović		
ŠIBENIK: Vilim Beroš (radi bolesti)		
VUKOVAR: Ing. Franjo Simić (radi prezaposlenosti)		
ZAGREB: Karl Coronelli Dr. Teodor Peičić (radi premještaja)		

RAD NAŠIH KLUBOVA

BAČKA TOPOLA. — U toku meseca februara održano je 5 redovnih sastanaka sa prosečnom frekvencijom od 86.25%. Na prvom sastanku dne 1 o. m. imali smo sreću pozdraviti u našoj sredini milog našeg guvernera br. ing. Radovana Alaupovića, koji je ovog dana učinio našem klubu zvaničnu posetu. U ovom mesecu održana su na našim sastancima ova predavanja: 1 o. m. br. Dimitrijević Nenad: »Istorijat Bačke-Topole«, 7. o. m. br. Gonda Ladislav: »Šta sve verujem...«, 13 o. m. br. Ostan Franjo: »Katastar — nov premer grada Subotice«, 24 o. m. br. dr. Vajs Martin: »35-ti rodjen-dan rotarstva« i br. Gonda Ladislav: »Kozmetika i žene«.

BEOGRAD. — Na 556-om redovnom sastanku 5 februara o. g. održao je rotar D. Stošović predavanje »O finansiranju rata«.

Na 557-mom redovnom sastanku 12 februara o. g. prisustvovali su braća: Zagorov, dr. Popov, Savov, Balabanov, G. Stoinov, i Kalendžiev, članovi R. K. Sofija. Brat Jovan Radulović održao je jedno veoma interesantno predavanje o privrednim odnosima između Bugarske i Jugoslavije i o mogućnostima ekonomske saradnje.

558-mi redovni sastanak, 19 februara o. g. održan je kao zajednički sastanak sa R. K. Zemun i posvećen je proslavi 35-godišnjice Rotarskog pokreta. Rotar dr. S. Ilić održao je predavanje o rotarskoj ideologiji.

559-ti redovni sastanak održan je 26 februara 1940 g. Predsednik otvara sastanak pozdravljajući prisutne, a naročito goste koje moli da se prijatno osećaju u našoj sredini. Zatim primećuje da posle duže pauze opet vidimo među nama brata dra M. Stojadinovića koji nas je uvek svesrdno pomagao i čija će saradnja i od sada biti vrlo korisna za klub. Rotar dr. M. Grbić održao je jedno veoma lepo predavanje o kulturi i ekspanziji, koje je na kraju toplim aplauzom pozdravljeno.

BITOLJ. — Održana su četiri sastanka sa prosečnom frekvencijom 68.31%. Poslednji sastanak je bio u vidu sestričke večeri, a sem toga održan je dva dana ranije sastanak iz pažnje prema bratu Kešeljeviću Vojinu koji je premešten u Beograd.

BRČKO. — U mesecu februaru o. g. imali smo 5 redovnih sastanaka, koji su dali prosječnu frekvenciju od 61.25%. — Razlog za ovako nisku frekvenciju leži u tome, što je većina braće u ovome mesecu bila na poslovnom putovanju, bolesna od gripe, a k tome je doprinijela i jaka zima sa mrazovima. — Na ovim klupskim sastancima, pored rješavanja tekućih pitanja, pomno smo pratili iz primljenih nedjeljnih izvještaja kako rad domaćih tako i rad inostranih klubova. — Nastojali smo da svima našim klubovima, a i inostranim, s kojima smo došli u vezu, šaljemo takodjer i naše nedjeljne izvještaje. — Jedan od sastanaka posvetili smo i rotarima iz Rotary Cluba Wellington-Kansas, USA, diskutujući o primljenom njihovom programu rada i uspjesima, koje su oni kroz rotarstvo u svojem kraju ostvarili u korist te zajednice. — Kako je pismo diktirao rotar dr. F. B. Hollingsworth, jednoj učenici više škole Mis Jean McMannis, koja je izrazila želju za dopisivanjem sa jednim rotarskim sinom radi izmjena ideja, riješeno je da se tome udovolji. — Istodobno smo im poslali i opis našega grada i okoline kao i naš program rada, radi što boljeg upoznavanja i održavanja prijateljskih veza radi obavještavanja. — Naš sastanak od 22 o. mj. bio je posvećen proslavi dana rotarstva, a održan je u vidu Ladies-Night-a, sa biranim programom i u pravom drugarskom raspoloženju. — U ovome mesecu su održana predavanja, i to: brat ing. Lazić »Priča o podjeli Božijeg blagoslova među narodima«; brat Hadžić »Izrada novog pristaništa u Brčkom« i referat brata Milićevića »Grad Wellington« u USA. — Naš rad u karitativnom pogledu produžio je akciju iz prošlog meseca, dok je za Fond zimske pomoći u ovome mesecu ubrano Din. 253.—

DUBROVNIK. — Rad kluba u mesecu februara ov. god. karakteriziran je dvjema događajima i to:

- 1) Rotarska nedjelja od 18—24 II i
- 2) Proslava osnutka rotarstva 22 II ov. god. (umjesto 23 II)

Rotarska nedjelja je provedena u duhu uputa, koje smo primili iz Chicaga, naravno u koliko su nam prilike dozvoljavale.

Na 22 II ov. god. održana je Ladies Night, kako bi čim dostojnije proslavili 35-tu godišnjicu od kako je Paul Harris postavio temelje za postignuće boljeg

stanja u svijetu. Tom prigodom održana su dva predavanja:

Dr. Bibica Ante: Apoteozu rotarstvu (kao otvaranje proslave).

Dr. Mazić Šime: Uloga rotarstva u internacionalnoj snošljivosti.

Ing. Stevan Marković: O električnoj rasvjeti.

Proslava je pojačana prisutnošću gostiju.

Prvi sastanak u mjesecu bio je posvećen novostima iz zvanja o čemu su braća opširno i temeljito iznjeli momentano stanje u pojedinim privrednim granama i svojim zvanjima.

Redovito su referirane novosti iz ostalih domaćih klubova i novosti iz The News Letter i Mitteilungsblatt-a, te se redovito pratilo stanje rotarstva u svijetu, obzirom na današnje prilike.

KARLOVAC. — Naš klub imao je u ovom mjesecu 4 redovita sastanka sa prosječnim postotkom prisutnih članova od 75%. Kako je u ovom mjesecu pala proslava 35-godišnjice rotarstva, održana su osim redovitih predavanja još i posebna baš u rotarskoj nedjelji (18—24 o. mj.). Tako je brat pretsjednik održao prvo predavanje o historijatu evropskog rotarstva, zatim je brat Del Toso Ivan predavao o međunarodnom služenju, dok je brat dr. Lipovšćak iznio vrlo lijep referat o rotarskom prijateljstvu. Brat Slaviša Košćević iznio je svoje misli i poglede o služenju u klubu. Osim toga održao je brat Slaviša Košćević predavanje sa temom: Zaštita seljačkog posjeda, a brat dr. Longhino o vitaminima. Na dva sastanka referisao je brat ing. Žugčić o sadanjoj situaciji u svijetu, a ujedno je iznio i važnije dogodjaje kod zaraćenih država. Ovi ratni izvještaji su vrlo rado saslušani, te se drže redovito skoro na svakom sastanku, nakon kojih nastaju vrlo žive i interesantne diskusije.

Povodom proslave rotarske nedjelje stvoren je zaključak na prijedlog brata Slaviše Košćevića, da se raspiše natječaj za 4 najbolje pismene radnje za srednjoškolsku mladež u Karlovcu, i to onu od VI do VIII gimnazije. Temu za ove radnje sastaviće posebni odbor braće, a svaka nagrada iznaša po Din 200. Nagradjena predavanja da pročitaju u klubu djaci nagradjeni u prisutnosti ravnatelja te škole, razrednika i oca nagradjenoga.

U mjesecu februaru imala su 100%-tnu frekvencu braća: Ivo Navratil, Ivan Del Toso, Pero Košćević, Antun Vuković, Slaviša Košćević, Adalbert Hoppe, Vje-

koslav Rajman, Ivan Vejvoda i dr. Ivo Lipovšćak.

Za nevoljne sakupljeno je ukupno Din 232.— dok je posebno za troškove distriktne konferencije sabrano Din 94.50.

KRANJ. — Rotary klub v Kranju je imel meseca februara 1940 4 sestanke s povprečno frekvenco 88,24%, med temi 1 sestanek s 100%-no frekvenco. V tem mesecu je doseglo 100%-no frekvenco devet članov. Pridobili smo novega člana v osebi notarja dr. Iva Šorlija.

Dne 1. februarja smo proslavili obletnico ustanovitve kluba. Proslava z Ladies Night je prav dobro uspela. Dne 24. februarja se je 13 naših članov in 6 rotarskih dam udeležilo proslave 35. letnice rotarskega pokreta v Ljubljani. Proslavo je ljubljanski klub tako odlično organiziral, da smo se le težko odločili za povratek v Kranj.

V dobrodelne namene smo zbrali din 377.25. Klub je sklenil podvzeti iniciativo za zgradbo otroških zavetišč v Kranju in okolici.

LESKOVAC. — U ovom svečanom mesecu održana su pet sastanke. Jedan je bio radan i svečan i to u zajednici sa sestrama i gostima, a to je bio sastanak od 22 na kome je pored pozdrava pretsednika braći i gostima u rotarskom duhu brat dr. Pijade govorio o rotarstvu od njegovog postanka do danas.

Na jednom radnom sastanku čitao je brat Tasa Stefanović svoje predavanje o Leskovcu u prošlosti i sadašnjosti.

Klub je doneo zaključak da se proslavi 250 sastanak koji pada na dan 25 marta no usled prilika koje vladaju u svetu, ovaj sastanak bude izveden što skromnije, to jest samo u krugu članova i sestara.

LJUBLJANA. — Meseca februarja je imel naš klub 4 sestanke in je klubovo delo bilo zelo živahno in intezivno. Na sestanku dne 7. februarja je br. prof. Joško Prezelj imel temeljito predavanje o francoski rumeni knjigi s posebnim ozirom na diplomatsko predzgodovino propada samostojne Češkoslovaške republike. — Sestanek z dne 14 februarja je izkazoval zelo nizko frekvenco (57.14%) zaradi nekega predavanja, ki je bilo obvezno za rezervne častnike. — Sestanek z dne 24. februarja je bil namenjen praznovanju 35-letnice rotarskega pokreta in je bil prirejen v obliku ladies-nighta s razkošnih prostorih Autokluba. Tega

sestanka se je udeležilo tudi 13 bratov R. K. Kranj, tako da je bilo skupno prisotnih 87 oseb. Br. predsednik Ljubić je održal ob tej priliki pomemben govor, v katerem je opozoril vse navzočne na važnost rotarskega pokreta in njegove 35. obletnice. Br. dr. Božidar Lavrič je nato imel temeljito predavanje pod naslovom »Rotarstvo in zdravniški poklic«, v katerem je vsestransko obdelal rotarske principe in rotarsko udejstvovanje. — Na sestanku z dne 28. februarja je održal znani naš akad. slikar prof. Gojmir Anton Kos pod naslovom »Obisk v slikarskem ateljeju« sijajno predavanje o predpripravah, študijah in izgotovitvi velikih slik iz zgodovine Slovencev za reprezentativne prostore v palači banske uprave. — V dobrodelne namene smo nabrali din. 1.231.50. — V mesecu februarju imelo 15 bratov 100%-no frekvenco.

MARIBOR. — Meseca februarja smo imeli štiri redne sestanke s poprečno frekvenco 80,5%. Na prvem sestanku je brat predsednik poročal o sklepu klubove uprave kako naj proslavi naš klub 35-letnico rotarstva. Klubov blagajnik, brat Orožen, pa je poročal o denarnem stanju klubove blagajne. Predaval je brat Rybar o emisijskih bankah, nakar je sledila debata o zadevah, ki so v zvezi s funkcijam emisijskih bank. — Na sestanku dne 12 II se je poslovil od nas rotar Kirchner iz Rotary kluba Haifa, ki je bil skozi tri mesece naš redni gost in ki se nam je bil med tem silno prikupil kot odličan predavatelj in iskren rotarski brat. Na tem predavanju smo slišali zanimivo življensko zgodbo našega brata Laha. — Na tretjem sestanku smo pozdravili v naši sredi dva draga gosta, brata Agnolo in brata Loranta iz Rotary kluba Ljubljana. Brat Lorant je imel pri tej priliki strokovno predavanje o žganju. Njegova poučna izvajanja so poslušali vsi bratje z velikim zanimanjem, saj je ta predmet baš letos, ko smo imeli izredno bogato sadno letino, aktualen. Predavanju je sledila živahna debata. — Naš zadnji sestanek v februarju pa je bil posvečen rotarskemu jubileju — petintridesetletnici ustanovitve prvega Rotary kluba. Bil je to svečani sestanek, na katerega smo povabili poleg naših rotarskih dam tudi večje število predstavnikov mariborskih oblasti — umetnosti, industrije, itd. Po uvodnih besedah brata predsednika je imel brat pastprezident Zupanc slavnostno predavanje, v katerem je orisal (posebno s ozirom na ne-rotarske goste) zgodovino rotarstva, namen in delovanje Rotary klubov, ter končno pokazal tudi na na-

še naloge v bližnji bodočnosti in naš končni cilj. Posebno nalogo je imel brat pastprezident Sabothy, ki je posvetil svoj govor našim rotarskim sestram, s pozivom, da naj tudi one zastavijo ves svoj vpliv ter združeno s našimi napori pripomorejo rotarski ideji do končne zmage. Prireditev je v vsakem oziru sijajno uspela in potekla v najprisrčnejšem in rotarsko slavnostnem razpoloženju.

NIŠ. — Svi sastanci u mesecu februaru bili su posvećeni radu oko unutarnje ekstenzije kluba, te su primljena četiri nova člana. Rad će se nastaviti i ubuduće.

Proslava 35-godišnjice rotarstva obavljena je u vidu Ladies' Night i sa gostima-nerotarima, medju kojim je bila i Mrs. Copland, Edinburgh, Škotska. Tom prilikom br. Toma Sekulić održao je predavanje »Istorijat i rad R. K. Niš od osnivanja do danas i smernice rada u budućnosti«; br. dr. Milan Sokolović »Interesantnosti iz rotarskog sveta — o radu Rotary klubova od početka rata do danas« i br. Bogoljub Milošević »Istorijat i ciljevi rotarstva«. Svečanost je uvećana inauguracijom novih članova koje je pozdravio br. Slobodan Jelić, II. tajnik, govoreći o rotarstvu uopšte.

Br. B. Milošević referisao je o članku: Sava Davidović-Zerenski »U čemu leži tragedija Slovenstva«, a br. ing. Radomir Novaković je podneo referat pod naslovom »Razgovor sa Bugarima koji su za vreme bombardovanja bili u Varšavi«.

Jedan od sastanaka u mesecu februaru bio je 100%-ni.

NOVI SAD. — Na prvom sastanku u mesecu februaru naš klub je imao ponova radost i čast da kao svog milog gosta pozdravi brata ing. Radovana Alaupovića, guvernera 77 distrikta R. I. Topao i dugotrajan aplauz bio je izraz iskrene simpatije i ljubavi, koju naš Klub prema svom guverneru oseća. — Posle pozdravne reči i saopštenja br. predsednika i izveštaja br. tajnika, br. Laza Atanacković u svom referatu prikazao je značaj i uspeh posete Kneževskog Para Zagrebu, gde je i on po svojoj profesionalnoj novinarskoj dužnosti bio prisutan.

Na drugom sastanku sem brata predsednika i brata tajnika, koji je dao naročito opširan izveštaj o radu RK. Kauņas, brat dr. Vlada Belajčić, pastguverner, izneo je važnije vesti iz News Letter No 16 i 17. Br. ing. Danilo Kaćinski održao je zatim predavanje o temi: »Za-

daća opštinskih privrednih preduzeća». Predavanje brata Dančike, protkano vedrim humorom, često je izazvalo prijatan smeh. Posle predavanja razvila se dokumentovana i korisna diskusija. — Na kraju sastanka brat dr. Milorad Popov prikazao je veliku monografiju o Vojvodini, koju je izdalo Novosadsko istorijsko društvo.

Na trećem sastanku, posle uvodnih izveštaja br. predsednika, br. tajnika i br. dra Vl. Belajčića iz News Letter, br. Velja Nenadović podneo je iscrpan i interesantan izveštaj o radu RK. Lausanne, a prema primljenim biltenima br. 13—30 iz ove rot. godine. — Br. Lazar Atanacković prikazao predlog novog budžeta Dunavske banovine za 1940/1941 god. sa svima važnijim podacima. Br. Julije Krajačević referisao je o stanju akcije Saveza trgovaca po pitanju decembarskih poreskih novela.

Četvrti sastanak bio je posvećen 35-toj obletnici osnivanja rotarskog pokreta. Br. predsednik dr. Miloš Petrović, posle uvodne reči o današnjem našem rotarskom slavlju, podigao je zdravicu u čast, zdravlje i dug život osnivača i prvoborca Rotarstva Pavla Harysa. Glavni govornik je bio br. dr. Vlada Belajčić, pastguverner, koji je jednim snažnim i divnim govorom izneo značaj i važnost rotarskog pokreta, uzroke njegovog početka i naglog osvajanja svih pet kontinenata. On je ovom prilikom učinio i jednu retrospektivnu analizu rada našeg Kluba, njegovog današnjeg stanja i ostvarenja uspeha. Značajne reči brata Vlade učinile su dubok utisak na sve prisutne i bile su dugotrajnim odobravanjem pozdravljene.

Sa velikim zadovoljstvom primljeno je saopštenje br. predsednika, da je bratski Klub Subotica izabrao za svog počasnog člana br. ing. Milana Manojlovića, našeg pastpredsednika, a svog osnivača i prvog predsednika.

OSIJEK. — Ovaj mesec sa svojih 5 sastanaka i prosječnom frekvencijom od 84.13% pokazuje lijep broj odličnih predavanja, od kojih je sedam na broju održano prigodom svečane proslave 35-godišnjice osnutka rotarskog pokreta. Uopće je ova svečana proslava, na kojoj su uzeli učešća i nerotari (najviši predstavnici državne uprave, vojske i sudstva, te dva novinara) bila kruna svih ovogodišnjih sastanaka. Na ovom sastanku održana predavanja bila su ova: br. predsjednik Dušan Hinić: »Opći pojmovi rotarstva«. Br. Stepansky: »Historijat rotarskog pokreta«. Br. Brlić: »Ciljevi i zadaci rotarstva«. Br. Krešić:

»Priateljstvo i drugarstvo kao glavni temelj u rotarstvu«. Br. ing. Montina: »Osebnost u rotarstvu«. Br. dr. Uzelac: »Nacionalizam i internacionalizam u rotarstvu«. Br. dr. Miler: »Deset godina rada R. K. Osijek«.

Osim gornjih predavanja održana su tijekom mjeseca još i ova: br. dr. Fiala: »Upotreba transformatora kod izmjenične struje«; br. ing. Montina: »Nešto o elektrifikaciji Slavonije«; br. Dožudić: »Nekoliko riječi o zasijedanju Jugoslavensko-njemačkog odbora na Bledu«.

Kako se iz gornjeg prikaza vidi, bio je mesec februar ispunjen plodnim radom. Sada posebni odbor vrši pripreme za Ladies Night, koji bi se uskoro imao održati u našem klubu.

PANČEVO. — U mesecu februaru održana su četiri sastanka. Na prvom sastanku brat Weiss održao je interesantno predavanje: »Rat i neutralne države«, u kome je izneo privredni položaj neutralnih država u današnjem ratnom sukobu. Zadržao se naročito na našoj zemlji, iznevši današnje stanje i izgled za budućnost. — Na drugom sastanku br. Weiss održao je referat iz svoga zvanja: »Novčanični opticaj — kretanje uloga«. Na ovome sastanku brat ing. Šulc održao je odlično predavanje: »Metan kao pogonsko gorivo«, u kome je uglavnom izneo, da se kod benzinskih motora benzin može zameniti domaćim gorivom metanom i generatorskim gasom. Kao pogonsko sredstvo da je mnogo bolji metan, koji se može upotrebiti kod svih motornih vozila bez veće pripreme za to. Metan, ili kako ga nazivaju zemni plin, dobija se bušenjem slično kao nafta. Kapacitet postojećih nalazišta u našoj zemlji veći je nego što je potrošnja. Metan je jeftiniji od benzina i veoma je važan za našu privredu, što će naročito doći do izražaja, kada bude organizovana prodaja u celoj zemlji. — Treći sastanak održan je sa sestrama i gostima kao proslava 35-godišnjice od osnivanja prvog Rotary Kluba. Na ovome sastanku brat Milić je održao predavanje: »Rotarstvo«, u kome je na zanimiv način izneo postanak prvoga kluba, i kako je došlo do današnjih osnovnih ciljeva rotarstva. — Na četvrtom sastanku brat Kaćura pročitao je odličan članak iz februarskog broja The Rotarian u prevedu: »Sama nauka nije dovoljna«, što je od članova saslušano sa interesom.

PEROVGRAD. — Brat Miloš Stanojević je održao treći nastavak svoga predavanja »Mi i Bugari kroz vekove« u

kome je izneo noviju istoriju Bugarske, od Francuske revolucije do Balkanskog rata, kao i borbe za ujedinjenje Južnih Slovena.

Brat Pin Paja održao je predavanje o manjinskom pitanju, iznoseći svoje stručnjačko mišljenje o repatriranju istih, pa dolazi do zaključka, da bi se adekvatno ekvivalentnom zamenom dobara sporazumno i dobrom voljom sa obeju strana to moglo da sprovede na opšte zadovoljstvo svih zainteresovanih naroda.

Brat Radanov-Radičev izneo je bilans rada svakoga brata od nastupa u klub do danas. — Ovaj prvi deo bilansa obuhvatio je aktivnost u rotarskom životu pojedinca, u kome su uglavnom ovi podaci brižljivo prikupljeni i registrovani: »Ukupna prosečna frekvencija«, »Posete učinjene drugim klubovima«, »Predavanja«, »Prisustvovanje Distriktnim konferencijama«, »Položaji koje je dosada imao u klubu«.

Brat dr. Vasiljević Ljubomir je u svome predavanju pod naslovom »Šta su dosada Rotari uradili korisno u našem gradu i šta bi trebalo još da urade«, analizirao kako uspeh kluba kao celine, tako isto i aktivnost Rotara u javnom životu, ističući pojedince svakoga brata, šta je korisno učinio, od kada je rotar, u svome zvanju, na čijem se čelu nalazi, kao i ono što su pojedinci korisno učinili u ustanovama u kojima zauzimaju vodeće uloge.

Ovakim predavanjima hteli smo posvetiti ceo mesec u smislu ideje Rotarske nedjelje, i pretresti dosadanji rad u svima pravcima rotarskog služenja.

Za nevoljne smo utrošili dinara 1000; nabavivši za siromašne djake trgovačke akademije toplo ruho.

SKOPLJE. — U mesecu februaru održana su 4 sastanka sa prosečnom frekvencijom 75%. Na svakom od ovih sastanaka održano je po jedno zanimljivo predavanje. Tako je 2 februara brat Slankamenac govorio o osnivanju, zadacima i postignutim uspesima Filozofskog fakulteta u Skoplju, te o njegovom značenju za Skoplje i Južnu Srbiju. Brat Jančulović je 9 februara govorio o ulju, zadržavajući se naročito na nafti, njenom značenju za privredu uopšte, a s naročitim obzirom na naše prilike. Brat Jelačić je i ovog meseca izložio jedan zanimljiv problem: O Crnom moru i moreuzima.

Povodom 35-godišnjice osnivanja prvog Rotari Kluba održano je 24 februara internacionalno veče, koje je bilo vrlo dobro posećeno. Bili su prisutni pret-

stavnici upravne vlasti, vojske i veći deo stranih konsula u Skoplju. Brat predsednik Čohadžić govorio je tom prilikom o smislu i zadacima rotarstva, a sekretar Jelačić je na francuskom i engleskom jeziku pozdravio goste stranih narodnosti. U lepom raspoloženju, uz muziku i ples, gosti i prisutna braća ostali su do duboko u noć.

SLAVONSKI BROD. — Unutrašnja djelatnost našega kluba u kratkom mjesecu februaru bila je vrlo živahna. Frekvencija iznosi 90.28%. Obradovalo nas je pojačanje brojčanog stanja. U članstvo je primljen brat ing. Mladen Zoričić, šef konstruktivnih odjeljenja u tvornici vagona.

Brat pretsjednik dr. Abramović održao je predavanje: »Uredba sa zakonskom snagom o suzbijanju skupoće i nesavesne spekulacije«, a brat dr. Edo Hrdlička: »O ukočenosti šije — meningitisu«. Obje — nadasve aktuelne teme — zaokupile su svu pažnju slušača. Koristili smo i interesantne referate iz ostalih klubova, koji su nam u cijelosti dostavljeni.

Klub je uvjeren da medju gospodom rezervnim oficirima posjećuju naš grad i mnoga braća rotari iz ostalih naših klubova. Mnogo bi nas obradovalo da nas braća posjete prigodom naših redovnih sastanaka, ili da se obrate tajniku kluba Slavku Brdariću — Tvornica vagona.

SOMBOR. — Na današnjem sastanku od 8 februara opet žalosna vest. Brat Milorad Pavlović, član osnivač Kluba, premešten je za Aleksinac. Koliko ga žalimo kao izvrsnog rotara i iskrenog druga, toliko se radujemo da mu je uspelo naći zdravije mesto gde će mu se familija oporaviti. Brat pretsjednik prašta se s njim toplim rečima i predaje mu kao uspomenu na članove Kluba srebrnu tabakeru sa cigaršpicom. Brat Milorad teškim srcem napušta sredinu, u kojoj je niz godina uživao iskreno prijateljstvo i bratsku toplinu, i spontanim rečima zahvaljuje se braći na pažnji i na iskrenom drugarstvu koje je uvek našao u Klubu, i ove uspomene će mu u njegovom daljnjem radu uvek biti najjači potstrekači za rotarsku ideologiju. Brat Balog prašta se od br. Milorada u ime naroda. »Posle klupskog »Generalštaba« dozvoli nam da Ti i mi vojnici-redovi dodamo torbu, napunjenu ljubavlju i molimo te da nas nikada ne zaboraviš. Ako imadneš prilike za dobar zalogaj, misli na br. Ivana; ako ćeš biti u veselom društvu, seti se br. Nike; ako

ti neko priredi šalu, sećaj se br. Samka; a ako ćeš čuti koji zastarjeli vic, nemoj da se sećaš mene nego br. Ise, jer stare viceve, koji su kod mene još bili novi, samo on prepričava«, — završio je br. Balog. Ostalo vreme posvećeno je drugarstvu da bi olakšali rastanak sa našim dragim Miloradom. — 14 februara brat Bora Kiselički održao je vrlo interesantno predavanje: »O samoupravnim štedionicama«. Vrlo je lepo prikazao njihovo dejstvo na narodnu privredu, sigurnost ulagača, a naročito blagotvorno dejstvo na poljoprivredu one okoline, u kojima takva štedionica deluje. Bratu Bori je živo odobravano.

Sastanak od 24 februara posvećen je trideset i petoj godišnjici rotarstva, a održan je sa sestrama i gostima. Dvorana svečano iskićena, sestre dočekane cvećem i vedrim raspoloženjem. Brat predsednik je lepim i dužim govorom izneo značenje današnje dvostruke svečanosti. Svečan je sastanak, što su ovde opet naše sestre i što slavimo 35-godišnjicu osnivanja rotarstva. Posle toga je br. Popović održao predavanje o rotarstvu, izneo naše ciljeve i pravac rada. Br. Isa je dobio zasluženi aplauz za njegovu lepo prikazivanje. Zatim je br. Sava Stevanov održao predavanje: »O socijalnoj svesti i socijalnoj pomoći«. Vrlo lepim stilom i plastičnošću prikazao je ovaj vrlo važan problem, a naročito ukoliko se ne odnosi na ovd. sredinu. Zimska pomoć, zaštita odojčadi, prosjačenje goruća su pitanja i kod rešavanja istih moraju se ukopčati i naše sestre. Apeluje na njih da i one preko svojih ženskih organizacija priteknu u pomoć Rotarima i uspeh ne može izostati. Brat Sava je dobio dugotrajan aplauz za svoje divno predavanje. Po tome je br. ing. Balog održao predavanje: »Kako naše žene zamišljaju rotarske sastanke, a kako se oni zaista održavaju«. Brat Balog je verno pa, može biti, i malo uveličao maštu naših žena. »Na sastancima čekaju se članovi za bogatom trpezom, deset vrsta jela, najteže vino, likeri i rakije u izobilju. Posle toga pevanje, pa onda dolazi naporan rad koji traje do 4—5 časova ujutro.« Tako misle naše dame. Nasuprot tome, večera je jednostavna, neki jedu samo rotkve, a neki piju samo mleko. Vodi se žestoka debata o vrednosti rotkve za ljudsko zdravlje, a u 10 sati svaki juri već kući, da ne bi rotarstvo izložili nezasluzenoj kritici. Brat Djula je tokom svog predavanja više puta prekinut burnim smehom i na kraju nagradjen pljeskanjem. Konačno brat Miler prikazao je svoj film

sa kolonijalne izložbe u Parizu. Pošto je time zvaničan deo završen, br. Balog je uveo svirače i veselje je trajalo u najboljem raspoloženju do zore.

27 februara pretresani su nagomilani tekući poslovi, a po tome je br. Andjal održao svoj referat iz zvanja: »Familiarna kuća«. Plan ove ukusne zgrade ide od ruke do ruke, a naročito je interesantan, što je u njemu projektovano i sklonište protiv napada iz vazduha. Brat Nandor je nagradjen pljeskanjem za svoj lepi rad i referat.

SPLIT. — Nakon izvršenog glasanja primljen je u klub novi član dr. Božo Birimiša. Klasifikacija: hemija, stan: Sustjepanska 54; a na prvom sastanku meseca marta pristupiće klubu još jedan novi član.

Klub je pratio događaje u svijetu, ratne i političke, sa rotarskog gledišta.

Radi kandidature jednog člana za distriktnog guvernera, klub je bio u kontaktu s br. guvernerom, ali sva nastojanja i dobra volja uprave i člana koji je dolazio u obzir razbili su se o teškoćama lične prirode, koje su bile nesavladive.

R. C. Roswell — New Mexico — održao je u počast našeg kluba dne 21 XII 1939 svečani sastanak, sa koga nam je poslao fotografiju.

Rotarsku godišnjicu proslavili smo po običaju u prisutstvu jednog gosta. Tom prilikom iznesen je historijat našeg kluba. Na tom sastanku održao je tajnik predavanje: »O rotarskom prijateljstvu«.

Br. ing. Mardešić održao je predavanje: »O domaćoj brodogradnji«

Prosječna mjesečna frekvencija: 80.26 od sto.

STARA KANJIŽA. — U mesecu februaru održali smo četiri sastanka sa prosečnom frekvencijom od 72.88%. U okviru rotarske nedelje održali smo više predavanja, i to brat Gavro Drljević o: »Rotarskim ciljevima« kojom je prilikom izneo kratak istorijat rotarstva kao i ciljeve istog. Brat dr. Kornel Josif održao je predavanje pod naslovom: »Služenje u zvanju«. U svome predavanju predavač nam je veoma lepo izneo drugi rotarski cilj koji smatra kao najvažniji. Izneo je znamenitije odnose u zvanju, po kojim odnosima može da dodje do ostvarenja rotarskih ideala kao što je slučaj, kada je rotar na čelu jednog preduzeća, kada se radi o odnosu izmedju prodavca i kupca, kada se radi o konkurenciji izmedju takmičara u trgovini i u zanimanjima, kada se radi o odnosu izmedju poslodavca i

nameštenika, te na koncu kada se radi o odnosu u medjunarodnoj trgovini. Odnos izmedju poslodavca i nameštenika u poslednje vreme jako zanima klubove u Americi, a nekoji od ovih klubova pozivaju i vodje radničkih organizacija radi proučavanja ovog problema.

STARI BEČEJ. — U februaru mesecu održana su 4 sastanka sa postignutom frekvencijom 82.50%. — Na prvom sastanku br. dr. Ljuba Popović održao je vrlo zanimljivo predavanje sa temom »Uloga Omladine Mlade Bosne za vreme pre i posle Sarajevskog atentata. Ovo predavanje medju braćom izazvalo je živu pažnju. Na inicijativu br. guvernera, prilikom njegovog boravka u St. Bečeju, izabran je za propagandnog člana br. Ivan Petljanski. — Br. Šuput Velizar, predsednik mesnog odbora za Socijalnu pomoć, održao je predavanje o stanju ovdašnjeg Sirotinjskog doma. — Na poziv br. predsednika, predsednik Kandidatskog odbora sačinio je spisak za prijem novih članova, koji će se predložiti odboru za prijem novih članova. — U sirotinjsku torbicu palo je Din. 561.—

SUBOTICA. — Održali smo 4 sastanka sa prosječnom frekvencom od 70.48%.

U vezi sa održavanjem distriktne konferencije u Zagrebu, imenovani su članovi: za propagandu br. dr. Miloš Pavlović; za štampu br. Milan Draganić.

Kako akcija za unutarnju ekstenziju nije dala željenoga rezultata, odlučeno je da nastavimo u tom pravcu.

U toku februara dao je naš klub 12 posjeta domaćim i 4 posjete stranim klubovima. — U lijepom broju bili smo zastupani prilikom proslave 250 sastanka našega kumčeta u Bačkoj Topoli, a istodobno i proslavi 35 godišnjice rotarstva.

Na svečani način proslavili smo 35 godišnjicu od rođenja našega pokreta, pa je tom prilikom održao br. pretsjednik Grabovac predavanje: »Rotarstvo u ratu«, a br. dr. Diamant: »Tridesetpeti godišnjica rotarstva«.

Kako bismo ovaj značajan datum rotarstva posebice obilježili, izabrali smo na tom svečanom sastanku za počasne članove našega kluba ovu braću:

dra Voju Kujundžića, Beograd, za njegove zasluge oko razvijanja rotarstva u našoj državi;

ing. Milana Manojlovića, Novisad, za

njegove zasluge oko osnivanja našega kluba, kojemu je bio prvi pretsjednik i kao prvi dao smjernice našem radu;

Martina Rosenfelda, za njegove zasluge za karitativan i kulturni rad našega kluba.

Nakon ovoga izbora izvijestio je br. pastpretsjednik Roth braću, da je dobio izvještaj od br. Martina Rosenfelda, da današnju rotarsku proslavu obilježuje posebnim svojim prilogom od din 5.000.— u korist naše blagajne za nepredvidjene kolektivne pomoći. Osim toga, te izvan okvira naših nagrada svetosavskih temata, daje br. Rosenfeld godišnje po Din 1.000.— kao nagradu slušaocima ovdašnjeg Pravnog fakulteta za temu, koju bi odredio sporazumno s kulturnim odborom kluba. Nagradjena se tema ima pročitati i nagraditi svake godine na dan proslave rođendana rotarstva.

Kako je time nastala potreba da se kreira poseban kulturni odbor radi raspisa tema, izabrana su u isti braća: dr. Pavlović, dr. Popović i dr. Diamant.

Do konca februara podijelili smo razne pomoći iz našega blagajne za nepredvidjene kolektivne pomoći u iznosu od Din 11.125.—

SUŠAK. — Frekvenca u februaru znatno se popravila u uporedjenju sa onom tokom januara, pa je tako iznosila 69.23%. Dne 7 februara održana je sjednica klupskog vijeća na kojoj se je diskutovalo o proslavi 35-godišnjice osnutka prvog Rotary Kluba, o proslavi jubilarnog 500-tog sastanka, ekstenziji i ostalim internim pitanjima. Na sastanku od 21 februara održana je svečana proslava 35-godišnjice osnutka prvog Rotary Kluba, pa je tom prigodom brat dr. Viktor Ružić, pastpretsjednik i pastguvernir, održao lijepi govor o rotarstvu i o budućnosti rotarstva. U vezi sa proslavom našeg jubilarnog 500-tog sastanka zaključeno je, da se isti održi u vidu sestrične večeri. Za tu proslavu izabran je posebni odbor od četiri lica, koja se imadu brinuti oko aranžiranja te proslave. Dne 21 februara posjetio je naš Klub bugarski rotar Higin Pajkurić iz Varne, koji nas svake godine posjećuje. Rotar Pajkurić je inače naš domaći sin. Članom odbora za rezoluciju prigodom održanja naše distriktne konference imenovan je brat ing. Lujo Rac, koji je inače i naš propagandni član za distriktnu konferenciju. Tokom mjeseca održana su slijedeća predavanja i referati: 7 II brat ing. Prikril: »O važnosti avijacije u današnjem ratu«, 14 II brat Urbanetz: »O

najvećem hotelu u New Yorku«, 28 II brat Bolf: »O izgradnji luke Ploče«. Tokom mjeseca sabrano za nevoljne Din. 930.—

ŠIBENIK. — U ovom mjesecu naš je klub održao 6 redovnih sastanaka sa sveukupnom mjesečnom frekvencijom od 53.3%, što ne mora da znači opadanje interesa za klub, jer su sada momentano kod nas takove prilike, koje ne dozvoljavaju potpuno sudjelovanje braće obzirom na okolnost, da je nekolicina već dulje vremena stalno odsutna.

Kroz ovaj mjesec raspravljalo se je o raznim pitanjima, a najviše o unutar-njoj ekstenziji, te se u tom pogledu naj-savjesnije radilo, tako da su izvršena već i razna glasanja, pa se opravdano nadamo, da ćemo kroz najkraće vrijeme naš klub povećati po broju članstva.

Proslavljena je lijepim govorom brata pretsjednika 35-godišnjica rotarstva koja pada dana 23 februara t. g. Br. pretsjednik je istakao važnost rotarstva, njegov rad i uspjeh.

Iz našeg kluba istupio je brat Vilim Vereš, i to radi bolesti.

Stopostotnu frekvenciju u mjesecu februaru imaju braća Žaja, Ljubičić, Vicić, Komesarović i Smolčić.

VARAŽDIN. — Tokom mjeseca februara održana su četiri sastanka 480 do 483) sa prosječnom frekvencijom 91.67 posto.

Prva tri sastanka bila su po svome radu posvećena služenju u klubu i pripremi za naš četvrti sastanak dne 23 februara, za koji je dan bila određena proslava 35-godišnjice rotarstva.

Na prvome sastanku održao je brat Kronast predavanje o temi iz zvanja: »Devizno valutni propisi u Evropi i kod nas, njihov postanak i razvoj«. Ovim informativnim i lijepo razradjenim predavanjem upućena su braća u razne propise i odredbe kompleksa trgovanja devizama i valutama.

Na drugom i trećem sastanku, uz referat stigle pošte i izvještaja domaćih i inozemnih klubova, sastavljen je program proslave rotarstva, u kojemu radu sudjelovaše sva braća. Na ovim sastancima nije sudjelovao brat ing. Friedländer jer je 12 februara bio na sastanku R. K. Basel, a 16 februara na sastanku R. K. Zürich, i tako dao vidnog dokaza za služenje po četvrtom cilju.

Četvrti sastanak 23 februara bio je u svemu posvećen našoj proslavi rotarskog pokreta, na kojemu je bila 100% frekvencija braće uz sudjelovanje 13 nero-

tarskih gosti, pretstavnika svih zvanja i staleža. Na tom sastanku je u punom smislu riječi došla do izražaja naša nepokolebiva rotarska svijest. Na tom sastanku održao je pozdravno i uvodno slovo brat pretsjednik dr. Vanek o: Rotarstvu. Zatim je brat dr. L. Šolc održao predavanje: »Služenje u zvanju«, a dr. E. Krajansky: »Izgledi našeg međunarodnog služenja«. Ova predavanja duboko su djelovala na sve prisutne, a pogotovo na prisutne goste-nerotare, koji nijesu mogli dati dovoljno priznanja našem ne-sebičnom i nekompromitovanom radu u tom idealnom pokretu služenja.

Na ovom svečanom sastanku dao je brat tajnik kratak i iscrpan referat o radu kluba za 400 sastanaka, što je dalo samo pravu i potpunu sliku prisutnim gostima nerotarima o našem stvarnom radu.

Ovaj mjesec je tako završio sa slavom u klubu i tako je opet u svojem služenju odnio pravi trijumf.

VRŠAC. — U toku meseca februara održana su 4 bratska sastanka sa prosečnom frekvencijom 59,79%.

Na redovitom bratskom sastanku od 6 februara t. g. brat Dušan Kolarović predložio je da se izvrši smanjenje članarine, te da se u tu svrhu obrazuje odbor sa zadatkom proporcionalnog razreda članarine prema finansijskoj sposobnosti pojedinog brata. Predlog brata Kolarovića plenum je jednoglasno prihvatio, pa se na predlog brata ing. Vrvica odbor ovako konstituisao: dr. Stefanović Nikola, Kolarović Dušan, Berg Samuilo i po zvaničnoj dužnosti blagajnik kluba Drndarski Dušan.

Redovni bratski sastanak od 15 februara t. g. bio je naročito prijatan i veseo, jer se toga večera medju svoju braću sa vojne vežbe povratio naš dragi brat Dušan Drndarski.

Još je brat dr. Nikola Stefanović objavio rotarske radosti: veridbu sestre Pravdice Drndarski sa Milošem Mijatovićem, suvlasnikom firme Mioković, Drndarski i drugovi iz Osijeka i venčanje brata tajnika ing. Milenka Vrvica sa gdjicom ing. Radojkom Jovanović. Posle kraće diskusije o aktuelnim događajima sastanak zaključen.

Na redovnom bratskom sastanku od 21 februara t. g. brat Joca Georgijević podneo je izvještaj o prijemu pisma bratskog kluba iz Budimpešte, kao znak zahvalnosti, na upućenom pismu povodom posete brata Georgijevića peštanskom Rotary klubu.

Odmah zatim brat Georgijević izneo je svoja opažanja o najnovijim spoljno-političkim događajima, te je isto tako podvukao i svoje nepokolebivo uverenje o solidnoj, zreloj i stabilnoj unutarnjoj situaciji naše države, nastaloj posle brat-skog sporazuma.

Sastanak od 28 februara t. g. obeležen je briljantno uspelim predavanjem brata Ede Konjovića: »Novac i privreda«. U svome odlično obradjenom stručnom predavanju brat Konjović u povezanom redu, izvanrednim stilom iznosi neposrednost zavisnosti novčano-privrednih odnosa, i argumentarno, značajki, tumači sve peripetije, koje proizlaze — nastaju u privredno-novčanom životu. Na kraju svoga aktuelnoga i vrlo interesantnog predavanja brat Konjović pledira za razvijanje klirinškog sistema plaćanja, kako bi se izbegle mogućnosti međunarodnih špekulacija.

Predavanje brata Konjovića pobudilo je puno interesovanje sve braće, pa je sa najvećom pažnjom saslušano i na kraju burnim aplauzom pozdravljeno.

VUKOVAR. — Na sastanku od 5 februara br. Toma Maksimović referisao je o svome putu u inozemstvu. Zaključeno je da se za postradale u Turškoj pošalje 500 Din.

Sastanak od 12 II bio je ispunjen raspravom o internim pitanjima kluba.

Na sastanku od 19 II utvrđen je detaljan program za proslavu 35 godišnjice postanka rotarstva koja se ima održati na sastanku od 26 februara. Taj sastanak je bio posvećen proslavi 35 godišnjice rotarskog pokreta, te je održan kao »ladies night« uz učešće većeg broja uzvanika. Brat pretsjednik govorio je o značenju rotarskog pokreta uopće, i o radu kluba. Br. Wachslar održao je opširan referat o međunarodnom služenju; br. dr. Pinterović o služenju u zvanju, dok je bivši član ing. Funtak iznio rad vukovarskog kluba od postanka pak do konca 1939 godine, dakle za razdoblje od 7 i po godina, i to u vrlo interesantnim statističkim podacima.

ZAGREB. — Ovaj je mjesec bio vrlo zanimiv. Pored glavnog događaja: proslave 35-godišnjice postanka Rotarstva, imali smo »Čilensko veče« i dvije veoma lijepe i zanimive diskusije.

U diskusiji na sastanku od 5 februara o. g. povodom predavanja rot. ing. Vladimira Žepića o »gospodarskoj i socijalnoj osnovi elektrifikacionog problema« bilo je u prvom redu raspravljeno pitanje centrale kod Fužina, naime da li je

pogodno i rentabilno graditi u današnjim prilikama ovakovu centralu. Rotar Marko Bauer iznio je u diskusiji momente financijske naravi; rotar dr. Lunaček one u pogledu konzuma, odlučne za financijsku osnovu kod izgradnje i za ustanovljenje cijena, a rotar ing. Čalogović fiksirao je bazu za uspješnu elektrifikaciju uz tri zahtjeva: ekonomska, financijska i tehnička podloga.

»Čilenskom večeri« ispunio je klub djelomično svoj program služenja četvrtom cilju.

Uvaženi gost rot. Esteban Ivovich, član Rotary kluba Santiago de Chile i otpravnik poslova Republike Čile u Beogradu, uručujući pretsjedniku zastavu svog kluba rekao je: »Evo te zastave. Kao što vidite, njene boje su istovjetne kao vaš slavni bajrak. Ja vam je predajem, i neka ona služi kao simbol da vaša i naša srca kucaju u isto vrijeme u ovom velikom pothvatu, kako bi buduća pokoljenja uživala plodove vječite borbe vremena i života sa većim spokojstvom nego mi danas.«

Rotar dr. Jozo Poduje potsjetio je na rad naših iseljenika za svoju staru domovinu, naročito za vrijeme svjetskog rata, i odao poštovanje Republici Chile, toj ne velikoj, ali vanredno jakoj Republici, da je dopustila da su naša braća to mogla da učine.

Sastanak od 19 februara o. g. bio je posvećen Rotarstvu. U vanredno lijepom predavanju rot. dr. Aleksandar Šmit prikažao je suštinu »Rotarstva« i njegovog rada, a osim toga pročitane su poslanice Paul Harris-a i njegovog pretsjednika Walte D. Head-a.

Predavanju je prethodilo primanje dvojice novih članova.

U martovskom broju »Jugoslavenskog Rotara« izaći će predavanje rot. dra Šmita.

Zaključni sastanak mjeseca februara bio je posvećen diskusiji o novoj poreznoj reformi. Uvodnu je riječ imao rot. dr. Valdemar Lunaček, u kojoj je u krupnim crtama prikazao reformu i pojedine njene propise. Diskusija će se nastaviti idućeg mjeseca.

Rotari Oton Heinrich i Rudolf Knežević izvijestili su o svojim posjetama u domaćim klubovima.

Istupom rot. Karla Coronelli-a i premještajem rot. dra Peičića, koji je medjutim primljen u članstvo beogradskog kluba, izgubio je klub dva člana.

Prosječna mjesečna frekvencija iznosi 68.53%.

ZEMUN. — U mesecu februaru klub je imao 5 sastanaka, medju njima jedan zajednički sa R. K. Beograd. Frekvencija je bila zbog raznih bolesti, poslovnih putovanja itd. nestalna i kolebala se medju 57.7 do 81%. Prosečna frekvencija iznosi 67,69%.

Održana su samo dva predavanja, ali su oba bila aktualna i dobro izradjena. Br. Todor Mahin prikazao je 8 februara, na njemu svojstveni pregledan i jasan način, »Odnose Rusije i Finske u toku istorije«, a br. Dušan Pavešić 29 februara temeljito je obradio temu: »Privreda i rat« i lepo prikazao promene, koje su nastale u razmeni dobara, planskom regulisanju privrede, utvrđivanju minimalnih cena, raznih mera protiv spekulacije, uvodjenju javne pomoći za ekonomski slabije itd.

Predavanju br. Mahina prisustvovala su i naše sestre i znatan broj gostiju nerotara, pa se je sastanak posle predavanja, koje se završilo u 22.30 časova, pretvorio u drugarsko veče, koje je trajalo kasno u noć.

Na predlog našeg kluba priredjena je 19 februara, u cilju što većeg populari-

zovanja rotarske ideje, zajednička svečana sednica Rotary klubova Beograd i Zemun u Beogradu, da se na vidan način proslavi 35-godišnjica R. I. Učešće je bilo impozantno, sva velika sala hotela »Srpski Kralj« bila ja dupkom puna rotara i gostiju, medju kojima su bili i zastupnici štampe. Beogradski dnevni listovi (»Vreme«, »Pravda«) od 20 februara doneli su o tom sastanku, a naročito o svečanom govoru br. dr. Sime Ilića, pastpretsednika R. K. Beograd (»O značaju rotarstva«), poduže izveštaje, kojim se na zgodan način postigao cilj rotarske nedelje.

Na kraju treba još istaknuti lepi govor, koji je br. dr. Pera Marković, na sednici našeg kluba 29 februara, posvetio uspomeni pokojnog Stevana Karamate, oca našeg brata Ozrena. Porodica Karamata došla je pre 200 godina iz današnje Južne Srbije u Zemun i postala jedna od najznamenitijih građanskih porodica u Zemunu. Svi Karamate bili su odlični trgovci, ljudi širokog pogleda, a osobito su voleli svoju domovinu. Takav je bio u pokojni Stevan. Večna mu slava!

Važno za diabetičare!

Uzimajte dnevno 3 male žlice suhog pivskog kvasca

SIKOFERMENT

pa će Vam se šećer u krvi već za tri tjedna osjetljivo smanjiti, kasnije će šećer pasti skoro na normalu. — Sikoferment pomaže sagorjevanje ugljikovih hidrata i zato uz Sikoferment ne treba da držite strogu dijetu.

1 kutija Sikofermenta od $\frac{1}{4}$ kg Din 25.—

Proizvodi: **Zagrebačka dionička pivovara
i tvornica slada, Zagreb**

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVJEŠTAJ ZA MJESEC FEBRUAR 1940 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova koncem meseća	Broj održa- nih sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj prisut- nih članova	Prosečni mesečni postotak	Sastanci sa 100% pri- sutnosti
1	Bačka Topola	16	5	16.—	13.80	86.25	0
2	Banja Luka	14	4	14.—	9.25	62.45	0
3	Beograd	53	4	52.25	35.5	67.99	0
4	Bitolj	15	4	15.—	10.25	68.31	0
5	Brčko	16	5	16.—	9.80	61.25	0
6	Čuprija-Jagodina-Paraćin	16	2	16.—	9.—	56.25	0
7	Dubrovnik	19	5	19.—	13.50	71.54	0
8	Karlovac	26	4	26.—	19.50	75.—	0
9	Kranj	17	4	17.—	15.—	88.24	1
10	Leskovac	20	5	20.—	14.6	73.00	0
11	Ljubljana	42	4	42.—	32.5	77.97	0
12	Maribor	41	4	41.—	33.—	80.49	0
13	Niš	20	4	17.50	14.50	81.77	0
14	Novi Sad	36	4	36.—	26.75	74.30	0
15	Osijek	29	5	29.—	26.4	84.13	0
16	Pančevo	28	4	28.—	24.75	88.39	0
17	Petrovgrad	22	4	22.—	18.50	84.10	0
18	Sarajevo	27	4	27.—	19.—	70.—	0
19	Skoplje	25	4	25.—	18.75	75.—	0
20	Slavonski Brod	14	3	13.66	12.31	90.28	0
21	Sombor	16	4	16.50	14.50	89.10	1
22	Split	20	4	19.25	15.50	80.26	0
23	Stara Kanjiža	17	4	16.75	12.25	72.88	0
24	Stari Bečej	20	4	20.—	15.15	82.50	0
25	Subotica	32	4	32.—	21.85	70.48	0
26	Sušak	26	4	26.—	18.—	69.23	0
27	Šibenik	13	5	13.60	7.20	53.30	0
28	Varaždin	18	4	18.—	16.50	91.67	1
29	Velika Kikinda	18	4	18.—	13.75	76.38	0
30	Vinkovci	14	4	14.—	13.25	94.64	2
31	Vršac	23	4	23.—	13.75	59.79	0
32	Vukovar	17	4	17.25	14.—	81.12	0
33	Zagreb	53	4	53.25	36.—	68.53	0
34	Zemun	26	5	26.—	17.60	67.69	0
	Ukupno	809	140	806.01	605.96	2574.38	5
	Prosečno			23.7	17.82	75.71	

ČLANOVI SA STO-POSTOTNOM POSJETOM U MJESECU FEBRUARU

- Rotary Club
- Banja Luka: Bocarić Špiro, Bukinac dr. Djoko, Pravica Vojislav.
- Brčko: Bakija H. Selimović, Jovan Hadžić, Tomo Papić, dr. Martin Ikić.
- Dubrovnik: Aleksandar Aleksić, Miho Ercegović, Ivan Gustetić, Jozo Lujak, dr. Šime Mazić, dr. Matija Vidoević.
- Kranj: Adamić Zvonko, Bidovec Viktor, dr. Chrobat Fred, Česenj Karol, Gorjanc Franc, dr. ing. Franjo Kočevar, Kokl Matija, ing. Viktor Šavnik, Edvin Witzman.
- Leskovac: Dušan Dočić, Branislav Niholčić, Mile Novaković, Velisar Pijade, Dušan Radaković, Desimir Vlajčić.
- Ljubljana: arh. Josip Costaperraria, Božidar Jakac, Josip Kavčić, Gojmir Anton Kos, dr. Viljem Krejči, dr. Božidar Lavrić, Josip Ljubić, Viljem Nemenz, Josip Prezelj, dr. Ivan Slokar, ing. Janko Ženko, Gregorić Beno, Josip Lavrič, dr. Aleksandar Lunaček, Franc Mulaček.
- Maribor: dr. Radovan Brenčić, ing. Rikard Ježek, Nikola P. Jurković, dr. Rudolf Kac, Udo Kasper, dr. Janko Kovačević, Anton Krejči, Josip Loos, Franjo Novak, dr. Vinko Rapotec, Drago Roglič, Henrik Sabothy, dr. Franc Stamol, ing. Vladimir Šlajmer, Leon Štukelj.
- Niš: Nikola Banjac, Slobodan Jelić, dr. Božidar Ristić, Toma Sekulić, dr. Milan Sokolović, Dušan Vitorović, Sotir Živković, Nikola Petrović, Jakov Varon, Bartul Jurišić, ing. Radomir Novaković, Bogoljub Milošević.
- Novi Sad: Lazar Atanacković, dr. Mirko Balabušić, Slobodan Bogojevac, Vojin Brkić, Gaja I. Gračanin, Julije John, ing. Danilo Kačanski, Vjekoslav Karlavaris, Milivoj Koman, ing. Milan Manojlović, Josip Paquor, dr. Miloš Petrović, Veselin Petrović, dr. Milorad Popov, dr. Milan Sekulić, dr. Stevan Subotin, ing. Vilim Weiss.
- Pančevo: ing. Stevan Adler, Josip Dajč, Jovan Groj, Robert Haiser, Vasa Isailović, Emil Kačura, Viljem Kundt, mr. ph. Djura Lakić, dr. Svetislav Mihajlović, Miron Milić, ing. Dragoljub Maksimović, ing. Radivoje Predić, Djura Radić, mr. ph. Dejan Srdjanović, ing. Djura Schulz, Mileta Tomić, Jovan Vuković, Viljem Weiss.
- Petrovgrad: ing. Tibor Bence, Zontan Bence, dr. Djura Dekanić, Danilo Dragan, Kristifor Dragan, Viktor Elek, dr. Dimitrije Kristić, dr. Miloš Matić, Ivan Nadjvinski, Dragoljub Nadjvinski, Nikolić Emil, Pin Paja, Miloš Stanojević, dr. Ljuba Vasiljević.
- Skoplje: Moris Alkalaj, dr. Kosta Čohadžić, Milan Ilić, dr. Aleksije Jelačić, Vido Latković, Milorad Miletković, ing. Velimir Stavrić, ing. Dragutin Vuličević, Boško Žerajić.
- Slav. Brod: dr. Josip Abramović, Šandor Adler, Ivan Albert, Slavko Brdarić, Vilim Buk, dr. Edo Hrdlička, Stjepan Juraš, Josip Kuner, ing. Dragutin Riffer, dr. Branko Štefanović, mr. ph. Eugen Šrepel, ing. Oton Vernič.
- Split: dr. Mihovil Abramić, Aljinović Frane, Aljinović Jerko, arh. Helen Baldazar, dr. Josip Barbieri, Andro Franasović, Šime Lisičić, ing. Šperac Feliks, Stipe Vrcan.
- Stara Kanjiža: Dajč Karlo, dr. Maksim Demetar, Alfred Friedmann, dr. Josip Kornel.

- Subotica:** Milan Draganić, Pavle Grabovac, Viktor Grimm, dr. Lipozenčić Ladislav, dr. Miloš Pavlović, dr. Djura Popović, Dezider Roth, Lovro Simić, ing. Zvonko Stilinović, Lajčo Schreger, dr. Vujić Jaša.
- Sušak:** Devčić Vilko, Oskar Hartlieb, dr. Janko Komljenović, Mikuličić Mario, Pavelić dr. Ferdo, ing. Prikrl Zlatko, Zvonko Richtman, Rošić Niko, Rikard Salher.
- Šibenik:** Ivan Žaja, ing. Josip Ljubičić, Jerko B. Vičić, Paja Komesarović, dr. Filip Smolčić.
- Varaždin:** Mijo Ceganec, ing. Vladimir Damaška, Franjo Ferenčić, Krešimir Filić, Forst Josip, ing. Mihajlo Friedländer, Dragan Grims, Hršak Rudolf, dr. Velimir Kalafatić, Kronast Robert, dr. Alfred Leitner, Miroslav Novak, Pascuttini Josip, Posmodi dr. Miroslav, dr. Josip Vanjek.
- Vinkovci:** Bačoka Ivo, ing. Basler Dragutin, Basler Mato, Borovic Mato, dr. Divić Matija, Henn Ernest, ing. Hergešić Vlado, Janković Dimitrije, dr. Kratković Luka, mr. ph. Matica Ivo, Štefan Zdravko.
- Vršac:** dr. Štefanović Nikola, ing. Milenko Vrvić, Maksa dr. Rosenberg, dr. Eugen Lier, ing. Karlo Kron.
- Zagreb:** ing. Radovan Alaupović, dr. Ivo Bačić, dr. Slavko Batušić, Krešimir Brovet, Oton Heinrich, Josip Horvath, Rudolf Knežević, ing. Adolf Košak, dr. Stjepan Mlinarić, Suljo Bajraktarević, dr. Valdemar Lunaček, Rudolf Tomljenović.
- Zemun:** dr. Rudolf Andrejka, dr. Ferdo Blauensteiner, Ivan Kon, Todor Mahin, Konstantin Domba, Dušan Pavešić, Kosta G. Petrović, Aleksandar Stefanović, Boško Zvekić.

Havana, narodni kasino

GDJE SE SASTAJU I GDJE ODSJEDAJU ROTARI?

<p>BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI (utorak, 20 h)</p>	<p>LESKOVAC HOTEL PLUG tekuća voda u sobama (četvrtak, 20 h)</p>
<p>BANJA LUKA HOTEL PALACE (petak 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana</p>	<p>LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION (sreda, 20 h) topla i hladna tek. voda, centr. grej., vodeći hotel u Ljubljani</p>
<p>BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ (poned, 20 h) topla tekuća voda, centr. grejanje, vodeći hotel u Beogradu</p>	<p>MARIBOR KAZINO VEL. KAVARNA Café-Restaurant-Bar (ponedjeljak, 20 h)</p>
<p>BITOLJ GRAND HOTEL JEVTIĆ (sreda, 20 h) vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža</p>	<p>NIŠ HOTEL »PARK« (sreda, 20 h) topla i hladna tekuća voda, najmoderniji komfor, garaža, centralno grejanje itd.</p>
<p>BRČKO HOTEL JUGOSLAVIJA (četvrtak, 19.30 h)</p>	<p>NOVI SAD TRGOVAČKI DOM (petak, 20 h)</p>
<p>Čuprija - Jagodina - Paraćin KANTINA ŠEĆERANE (utorak, 20 h)</p>	<p>OSIJEK GRAND HOTEL (četvrtak, 20 h)</p>
<p>DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL vodeći hotel u Dubrovniku (četvrtak, 20 h)</p>	<p>PANČEVO PIVARA WEIFERT (sreda, 20 h)</p>
<p>KARLOVAC VELIKA KAVANA (ponedjeljak, 20 h)</p>	<p>PETROVGRAD KANTINA FABRIKE ŠEĆERA (sreda, 20 h)</p>
<p>KRANJ HOTEL STARA POŠTA (utorak, 20 h)</p>	<p>SARAJEVO VODEĆI HOTEL HOTEL EVROPA (poned, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd.</p>

<p>SKOPLJE</p> <p>HOTEL BRISTOL</p> <p>(petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd.</p>	<p>ŠIBENIK</p> <p>GRAND HOTEL KRKA</p> <p>(četvrtak, 20.30 h) tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd.</p>
<p>SLAVONSKI BROD</p> <p>HOTEL CENTRAL</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>VARAŽDIN</p> <p>GRAND HOTEL NOVAK</p> <p>pionir hotel svih staleža (petak, 20 h)</p>
<p>SOMBOR</p> <p>HOTEL »SLOBODA«</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>VELIKA KIKINDA</p> <p>(sreda, 20 h) U klupskim prostorijama Francuskog kluba u domu Kralja Petra Oslobodioca</p>
<p>SPLIT</p> <p>PARK HOTEL</p> <p>(sreda, 20.30 h) MATKOVIĆ</p>	<p>VINKOVCI</p> <p>HOTEL LERNER</p> <p>(utorak, 20 h)</p>
<p>STARA KANJIŽA</p> <p>HOTEL MOLVAI</p> <p>(ponedjeljak, 19.30 h)</p>	<p>VRŠAC</p> <p>HOTEL SRBIJA</p> <p>(utorak, 20 h)</p>
<p>STARI BEČEJ</p> <p>HOTEL IMPERIAL</p> <p>(četvrtak, 20 h) tekuća voda, centralno grejanje, garaža</p>	<p>VUKOVAR</p> <p>GRAND HOTEL</p> <p>(ponedjeljak, 20 h)</p>
<p>SUBOTICA</p> <p>RESTAURANT LLOYD</p> <p>(sreda, 20 h)</p>	<p>ZAGREB</p> <p>GRAND HOTEL ESPLANADE</p> <p>vodeći hotel u Zagrebu (ponedjeljak, 20 h)</p>
<p>SUŠAK</p> <p>RESTAURACIJA »LIPA«</p> <p>(sreda, 20 h)</p>	<p>ZEMUN</p> <p>HOTEL CENTRAL</p> <p>(četvr., 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd.</p>

JADRANSKA PLOVIDBA D.D. SUŠAK

BRZA PAROBRODARSKA SLUŽBA IZ SUŠAKA ZA DALMACIJU I OBRATNO.

TURISTIČKA PUTOVANJA IZ SUŠAKA ZA DALMACIJU, TRI PUTA SEDMIČNO, UZ UMJERENE PAUŠALNE CIJENE.

SVAKODNEVNO PAROBRODSKE PRUGE ZA SVA MJESTA NA DOMAĆOJ OBALI.

11 DNEVNA PAUŠALNA PUTOVANJA IZ SUŠAKA I TRSTA ZA DALMACIJU, ALBANIJU I GRČKU.

UPUTE I PROSPEKTE DAJU: **DIREKCIJA U SUŠAKU I SVE NJEZINE AGENCIJE, KAO I UREDI PUTNIKA I DRUŠTVA WAGONS-LITS-COOK.**

ACETIK D.D.

ZAGREB

GJORGJIĆEVA UL. 9

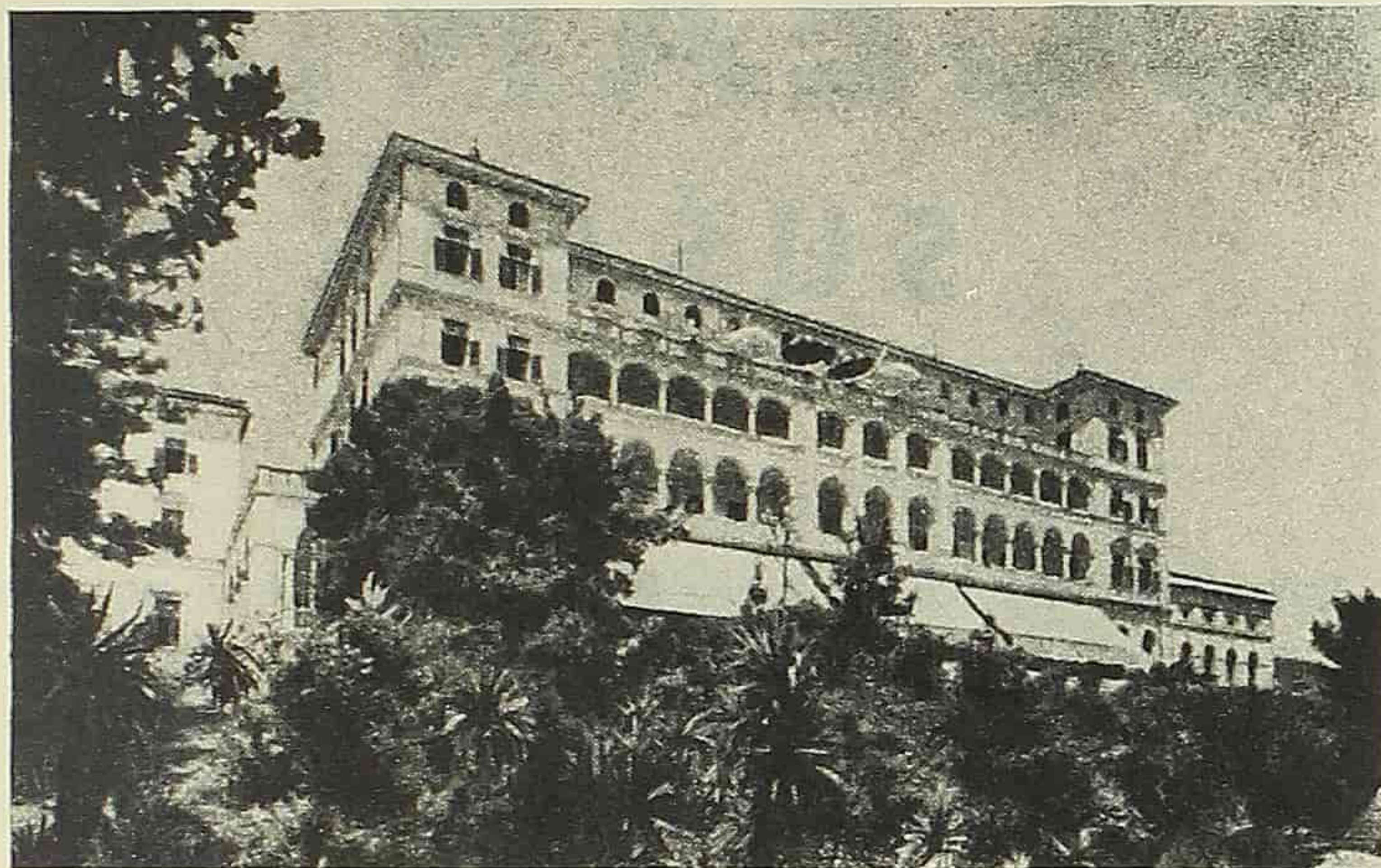
TELEFON 60-72

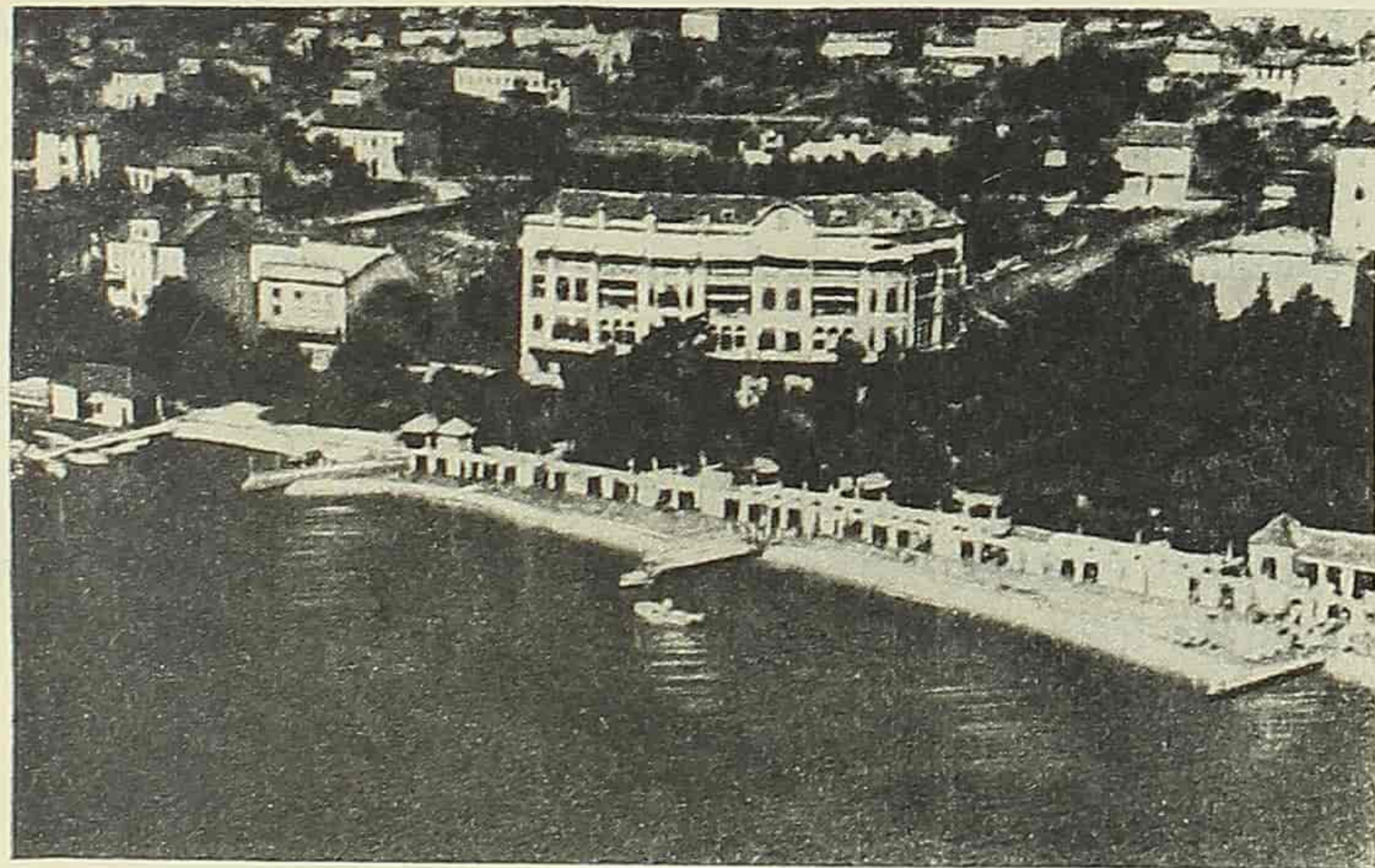
Prodaja produkata
suhe destilacije
drva.

Crkvenica

HOTEL THERAPIA

HOTEL MIRAMARE

u proljeće najljepša!

BRODARSKO AKCIONARSKO DRUŠTVO

»OCEANIA«

SUŠAK

Podržava slijedeće redovite pruge:

I. Jadran—Španija—Nord Afrika—Kanarsko otočje i povratak.

Polazak iz Sušaka, Šibenika, Splita i Dubrovnika 2, u: Barcelonu, Valenciju, Oran, Casablancu, Teneriffe i Las Palmas, tičući po potrebi i druge luke u pravcu pruge.

II. Jadran—Marseille—Španija—Maroko i povratak.

Polazak iz Sušaka, Šibenika, Splita i Dubrovnika 2, u: Marseille, Barcelonu, Valenciju, Alicante, Oran i Casablancu, tičući po potrebi i druge luke u pravcu pruge.

III. Jadran—Malta—Nord Afrika—Valencija i povratak.

Polazak iz Sušaka, Šibenika, Splita i Dubrovnika 2, u: Maltu, Tunis, Alger i Valenciju, tičući po potrebi i druge luke u pravcu pruge.

IV. Jadran—Nord Evropa i povratak.

Polazak iz Sušaka, Šibenika, Splita i Dubrovnika 2, u: London, Anvers, Amsterdam i Rotterdam, tičući po potrebi i druge luke u pravcu pruge.

Za sve informacije obratiti se na:

UPRAVU DRUŠTVA U SUŠAKU, TELEFON BROJ 131 i 323.

»Jugoslavenski Rotar« izlazi svakog 15.og u mjesecu. — Urednik i odgovorni urednik ing. Radovan Alaupović, Guverner 77. distr. R. J. Zagreb, Gjorgjićeva ulica broj 9, telefon 60-72. — Tisak »Tipografija« d. d., Zagreb. — Za tiskaru odgovara Ivan Ivanković, Zagreb, Selska cesta br. 47.